

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1763

Periodus II. Sive Hachbergica

[urn:nbn:de:bsz:31-295084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295084)

PERIODUS II.
SIVE
HACHBERGICA.

CAPUT I.
MARCHIONES HACHBERGICI
ANTE ILLORUM IN DUAS LINEAS
DIVISIONEM.

§. I.

Hachberga, ceteris Brisgoviae castris præstantius, Hach-
berg Ca-
strum. monti molliter edito impositum; substructionum,
arearum, hortorum varietate amoenum; turribus
& ferreis portis olim formidabile, quinque leucis
Brifaco, tribus distans Friburgo; caput fuit Dynastiæ, quæ
Marchionatus appellari cœpit, postquam Henrico, ex Marchionum
Zaringo-Badensium sanguine nato, in patrimonialium terrarum
divisione tractus ille obvenit. In Charta Tennebacensi A. 1161.
prima Castri *Hachberg* mentio fit, quod sub Carolis, Marchionibus

Badæ, & sub Friderico VI. præsertim (a) auctum atque perfectum, a Ludovico XIV. destructum. (b)

Alius temporum progressu invaluit usus, ut arx hæc contra veterum chartarum fidem *Hochberg*, id est *Altus Mons* (c) diceretur. *Hachberg* autem Hachonis montem designat. Hachonem, in Caroli M. castris militantem, arcem hanc condidisse, vetus apud Badenses traditio fuit, quam LAZIUS (d) aliique magno numero adoptaverunt scriptores, quamque Carolus II. Marchio Inscriptioe, A. 1554. lapidi incisa, propagavit ad posteros. (e)

(a) A. 1668. Vid. CHRISTIANUS KECKIUS in *Panegyri. Friderici VI.* pag. 71.

(b) A. 1689. die 17. Febr. pyrio pulvere solo æquatum est per Fayum, Frîburgi præfectum.

(c) In vicinia tamen ejus mons altior extat; unde etymologia hæc locum habere nequit.

(d) *Migratio Gentium* pag. 402. Qui Hachonem tractum illum à Carolo M. in beneficium accepisse vult.

(e) Inscriptio hæc est :

„ Me primus Carolo imperante Magno Hacho, unde nomen mihi, A.
 „ Dom. DCCCVIII. erexit. Ornatiorem Carolus quondam Badæ
 „ Marchio regnantè Friderico III. fecit. Jam vero ob edacem ac
 „ ruinofam vetustatem Carolus, magni animi Princeps, Badæ &
 „ Hochbergæ Marchio, cujus effigiem hic cernis, tum reinstaurari
 „ tum adversus hostiles impetus in sui suorumque munimen &
 „ refugium prompto subjectorum auxilio præmuniri curavit, gubernante
 „ Carolo V. Imp. Aug. „ P. F. A. Dom. MDLIII.

Lapis A. 1749. ex ruderibus Castrî Serenissimi Marchionis CAROLI FRIDERICI jussu, Emmendingam translatus, in Ecclesia servatur.

Haichones haud raro memorantur in Chartis. Haicho ex Etichonis, Alfatiae Ducis, sanguine An. 723. suam Honaugiæ partem Honaugienfibus Cœnobitis donavit. (f) Eodem seculo in Episcoporum Argentinenfium catalogo Haicho Antistes occurrit. Haicho, Vodalberti filius, bona quædam in Marca, ad Hafumwane fita, Monasterio S. Galli, regnante HLudovico Germaniæ Rege, A. XV. concessit. (g) Henricus de Hacha, Brigovicus Eques, in Teutonici idiomatis Charta An. 1279. memoratur. (h) In Saufenbergica Dynastia haud procul Auggena locus est Hach. Quicumque fuerit Hacho, Castrî Brigovici conditor, nulla Hachbergæ mentio mihi ante sec. XII. occurrit.

§. II.

Fridericum I. Imp. extincta Hachonis familia, Castrum cum terris Marchioni cuidam Veronenfi, quem ex Italia secum adduxerit, donasse, multorum, ut supra annotavi, opinio est. Alii Henrico Aucupi, Marchionatum Germaniæ conditori, originem Marchiæ hujus, ut & Badensis, adscribunt; institutos eos fuisse credentes, ut Germaniam contra Francorum occidentalium sive Gallorum incursiones defenderent. SPENERO,

Marchiæ
Hach-
berg.
origo.

(f) *Alfat. Illustr.* Tom. I. pag. 785.

(g) *GOLDAST. Rer. Alemannicar.* Tom. II. P. I. pgg. 25.

(h) Charta Tabularii San-Blasiani.

SCHURZFLEISCHIO, (i) IMHOFIO, (l) PFEFFINGERO, (m) GUNDLINGIO, (n) DIETHERRO (o) aliisque haud paucis sententiam hanc probari potuisse, mecum omnes mirabuntur, qui Henrici Aucupis ævo inter Galliæ Germaniæque Regna Mosam limitem extitisse cognoscunt. Mosa ergo fluvius adversus Gallos Marchionatu instruendus tum fuerat, non Rhenus.

Ex Hermannidis Badenfibus quartus Hermannum V. & Henricum I. filios reliquit, quos inter divisæ sunt opes paternæ. Usgovicas Hermannus, Brisgovicas Henricus fortiti sunt Marchiones, possessionibus suis Marchionatus axioma paulatim communicantes. Allodialis uterque Marchionatus fuit, donec Badensis seculo XIV. Hachbergenfis sec. XV. libera Marchionum oblatione feuda Imperii fierent. Marchia vera si ab origine sua fuisset Hachberga, ab origine quoque sua feudum extitisset Imperii.

H E N R I C U S I.

Ab A. 1190. 1231.

§. III.

Henricus, Familiæ Hachbergicæ auctor, sine fratre Hermanno Abbatiae Tennebacensi villam & ecclesiam in Muosbach, in

Hereditas & tituli ejus.

(i) *De rebus Badenf.* §. III. pag. 277.

(l) *Notitia Procerum Imp.* Lib. IV. Cap. VIII.

(m) *Ad Vitriar.* Tom. II. pag. 655.

(n) In *Otiis* Part. I. pag. 102. ubi Marchionatus Hachbergæ & Badæ contra Burgundos institutos fuisse arbitratur.

(o) *Addit. ad Besoldi Thesaur.* pag. 73.

in Hachbergenſi Marchionatu ſitam , paulo ante mortem ſuam , in *Caſtro Burchhem* , conſentiente uxore cum duobus filiis ſuis , donavit ; fratris quoque conſenſum haud dubie adhibiturus , ſi ei in has terras tum aliquid juris fuiſſet. Imo idem Henricus noſter jam A. 1212. *Marchio de Halperg* in literis Friderici , Romanorum Regis , vocatur. Brevi poſt mortem Hermanni IV. diviſionem terrarum inter filios ejus inſtitutam fuiſſe , hinc recte inferimus. Neque tamen gentilitium Marchionis *de Baden* axioma Hachbergenſis ille Henricus depoſuit; (p) id quod non una illius ævi Charta demonſtrat. (q)

§. IV.

Idem Henricus Egnolfum de Landſperg , civem Argentinenſem , quum captivum teneret , Fridericus II. Rex Romanorum , ad preces Argentinenſium , literis , anno Regni primo (r) Conſtantiæ datis , eum graviter hortatus eſt , ut Landſpergium dimitteret liberum. (s) Quod cum facere detrectaſſet

Res
geitæ.

(p) Falſo hoc crediderunt DROLLINGER in Lexico Baſil. voc. *Hachberg* , & PISTORIUS in Tabula Geneal. Marchionum de Hachberg , inſerta T. III. *Script. Rer. Germ.* pag. 782.

(q) Vid. Docum. A. 1226. 1230. 1231.

(r) A. 1212.

(s) Friderici literæ ad Argentinenſes extant in WENCKERI *Collectan. Archivorum & Cancellariæ* pag. 355.

Henricus , Advocatis suis per Alfatiam Cæsar injunxit , ut Argentinesibus sua ope assisterent. (t)

A. 1226. Henricus noster cum fratre Hermanno jura sua in hereditatem Gertrudis , Comitissæ Dagsburgicæ , neptis suæ ex sorore , in Ecclesiam Argentinesem transtulit. (u)

Extat Henrici , Romanorum Regis Charta Anni 1230. qua Egenoni , Comiti de Friburg , omnem *rancorem atque in indignationem* remittit. Testes sunt *H. & H. Marchiones* ; quibus siglis Hermannum & Henricum , Marchiones Badenses , intelligi , auctoritate Chartæ , quam modo retulimus , non licet dubitare.

Anno eodem vel sequenti Henricus Monasterio , ut diximus , Tennebacensi villam & ecclesiam in Muosbach , ut & silvam cum hominibus & rebus eo pertinentibus , jure perpetuo concessit. Cum autem villa pro xxv. & silva pro xxx. marcis argenti Usenbergæ Dynastis oppigneratæ fuissent , Burcardus & Rudolfus fratres de Usenberg eas Tennebacensibus redimendas dederunt.

Landgraviatus Brisgovicæ , antiquissimum Zaringicæ gentis patrimonium feudale , quem , instituta Badensium linea , sibi servaverant Zaringi , Zaringis A. 1218. extinctis , ad Henricum hunc quoque Cæsaris beneficio pervenisse videtur.

(t) Vid. WENCKERUM ibid. & Cod. Diplom.

(u) Charta ait : *Hermannus & Henricus fratres Dei gratia Marchiones de Baden.*
Conf. supra in Hermanno V. pag. 309.

Nec dissentit a me PISTORIUS; (x) qui in Abbatiae Albæ Dominorum (y) literis A. 1230. eum adhuc nominari arbitratur. (z)

Obiit Henricus A. 1231. quo literas, donationem ejus Tennebacensem, de qua supra, confirmantes, circa ipsum, puto, mortis ejus tempus conscriptas, habemus. Agnes Habsburgica ei uxor tribuitur. (a)

Mors &
Uxor.

H E N R I C U S II.

Ab A. 1231. — 1290.

§. V.

Henricus II. patre ejus moriente, puer fuit sub matris constitutus gubernio. Hæc donationem, a marito nuper defuncto, Tennebacensibus factam, cum filiis suis denuo firmavit. (b)

Sub tu-
tela.

Duos minimum filios & quidem pueros, Henricum I. reliquisse, ex Bertoldi, Episcopi Argentinensis, Charta illius temporis docemur. Antistes hic, ex Teccensium Ducum Familia natus, adeoque cum Zaringo-Bada-Hachbergicis sanguine junctus,

Vv 2

(x) In Tab. Geneal. l. c.

(y) *Herrenalb.*

(z) Jo. GAMANS. in *Geneal. Badenf.* pag. 161.

(a) PISTORIUS l. c.

(b) Cod. Diplom. A. 1231.

agnatorum fuorum curam laudabilem gessit. Ita enim occasione Monasteriorum Burgelen & Sitzenkirch, quæ in tractu Saufenbergico sita, scripsit Bertoldus: „ Sicut & alia bona consanguineorum „ nostrorum puerorum, videlicet bonæ memoriæ Marchionis, „ sub nostra protectione recipimus. „ Junior Henrici II. frater quod nomen habuerit, & quo devenerit, nullæ nos rerum memoriæ docent. (c)

§. VI.

Pistorii
Sphalma.

Pistorius heic in alia omnia discedit, atque duos generationum gradus inter Henricum I. & II. effingit, modo sequenti:

Henricus I. † 1231.

Hudolphus I. Marchio

Hachberg. 1239. & 1248.

Hermannus I. Marchio

Hachberg. 1248.

|
Henricus II. dictus antiquus,

Marchio Hachberg. 1261 - 1285.

Fridericus. Rudolphus II. Marchio Henricus III. Marchio Hachberg.

Hachberg. 1290.

& Landgrav. Brisingov. emit
Maltertingam 1296.

(c) Forte ecclesiasticum amplexus est statum, & idem est, qui in Charta A. 1232. legitur: *W. Canonicus Turicensis & Marchio.*

Tennebacensis Charta quum nec uxoris, nec filiorum Henrici I. expresserit nomina, in auxilium ille vocat Badenses, atque ex eorum Genealogia Rudolphum ac Hermannum mutuat, ut in Hachbergicam eos Genealogiam transferat, auctoritate Chartæ A. 1248. ut videtur, innixus.

Enimvero Hermannus & Rudolfus fratres, Marchiones de Baden, Hessoni de Usenberg feudum in *Eistat*, Hachbergensis Marchionatus vico, concesserunt. Sed Charta hæc ad Hermannum atque Rudolfum, Badenses, Hermanni V. filios, pertinet; qui investituram & Chartam in Castro suo *Mulenberc*, Marchionatus Badensis, haud procul Durlaco, dederunt; ex linea seniore prognati, quibus investiendi jus reservatum fuisse, non absque fundamento conjicimus.

Pistorium hæc investitura seduxit, quod Hachbergicos Marchiones eam dedisse existimaverat. Vicus Eichstatt enim Marchionatus Hachbergici partem constituit. Cærimoniam in Marchionum Badensium Castro Mulberg factam fuisse, si observasset Pistorius, Genealogiæ Hachbergicæ non immiscuisset Badenses. Unde in Badensi & Hachbergensi schemate uno eodemque tempore Hermanni & Rudolphi fratres comparent; ex Badensi linea in Hachbergensem quoque a Pistorio translata. Enimvero Badenses Hachbergensibus rebus sese immiscere potuerunt; vel quod Henricus II. patruelis eorum, ætatis nondum fuerat maturæ,

vel quod feuda conferendi jus Badensis senior Gentis sibi servaverat vel linea prior.

Seducti
alii.

Pistorium tamen RITTERSHUSIUS, (*d*) SPENERUS, (*e*) SCHURZFLEISCHIUS, (*f*) IMHOFIUS, (*g*) aliique Genealogi certatim sequuntur, Henrico I. Rudolphum & Hermannum; Rudolpho Henricum II. filios attribuentes.

FOERSTERUS, (*h*) &, qui ejus vestigia legit, DROLLINGERUS, (*i*) Henricum nostrum constituunt Henrici I. nepotem; sed Marchionis, qui intermedius fuit, reticent nomen.

§. VII.

Rationes
contra-
riæ no-
stræ.

Re tamen bene perpensa generationes illas duas, quæ inter Henricum I. & II. ponuntur, delendas esse censemus. Non unum nobis occurrit exemplum, quo Marchiones Badenses inter An. 1230. & An. 1250. in Hachbergenfibus terris jura quædam, ut Domus suæ seniores, exercuerunt.

Hermannus Marchio de Baden, & Eginus Comes de Friburg An. 1234. de argentifodinis & custodia silvarum per Brisgoviam

(*d*) *Genealog.* Tab. 126.

(*e*) *Sylog. Historico-Genealog.* pag. 612.

(*f*) *De Rebus Badenf.* §. IV. Differt. pag. 278.

(*g*) *Tabb. Geneal.* Part. II. Tab. 76. HUBNERUS Tom. I. Tab. 229.

(*h*) *Relatio Genealog.* Ms. Cap. II.

(*i*) *Lex. Basil.* voce *Hachberg.*

inter se disceptabant. Litem Henricus, Romanorum Rex, XV. Cal. Martii ejus anni pro Eginone decedit. (*k*)

Anno 1248. Hermannus atque Rudolphus Badenses feudum, in Eichstatt situm, Usenbergiis contulerunt. (*l*) Nemo tamen hinc inferat, Hachbergicas terras ad Badenses tum pertinuisse Marchiones; nec ex altera parte Lineæ Hachbergenfium inferat Marchiones Badenses. In Illustribus familiis frequens est, ut regalia quædam jura, præcipue collationem feudorum, senior sibi linea reservet. Fortassis Landgraviatus Brisgovix jura sibi quoque reservaverant Badenses. Stat ergo sententia, quæ Henrici I. filium & successorem constituit Henricum II. dictum *Equitem*, qui post An. 1248. ipse Hachbergam suam regere potuerat.

§. VIII.

Ille profecto An. 1256. litem inter Nobiles de Weisweil & Res gestac. Abbatem Tennebacensem de vico Harderen composuit. (*m*)

Anno 1261. Henricus bonorum Musbacensium donationem, quam pater ejus Tennebacensi Monasterio fecerat, quamque mater vidua cum pueris suis mortuo confirmaverat patre, & ipse Marchiæ suæ rector tempore Paschatis confirmat Hachbergæ.

(*k*) Quatuor post mensibus idem Rex eundem Eginonem de pluribus fluminibus in Brisgovia & montanis adjacentibus investivit. Vid. Cod. Diplom.

(*l*) Vid. supra pag. 341.

(*m*) Teste FOERSTERO Cap. III.

In diuturno illo civium nobilium Basileæ dissidio An. 1262. Marchiones Hachbergæ (Henricus noster sine dubio & frater ejus aut filius) a partibus societatis, cui a *Psittaco* nomen, (n) steterunt.

§. IX.

Heitersh.
donatio.

Circa Annum 1270. Fratribus Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Friburg bannum, advocatiam & jura, quæ ei in villam Heitersheim ejusque districtum competebant, in speciale feudum Henricus Eques concessit. Literæ ipsæ non profant, sed superest Charta, qua filii ejus, Henricus & Rudolphus, eandem concessionem confirmantes, indicant, eam viginti circiter annis ante factam esse, quam pater se regimine abdicasset. Abdicatio autem, uti infra patebit, circa An. 1290. facta est, adeoque traditio Advocatiæ in Heitersheim circa A. 1270. ponenda.

Arbiter
electus.

Anno 1273. Rudolphus Habsb. & Henricus Friburg. Comites inter se & Episcopum Basil. iudices compromissarios elegerunt Burggravium de Nurnberg & H. Marchionem de Hachberg. Chartam dedit URSTISIUS. (o)

Anno

(n) Des grünen Psittichs. Factio contraria fuerat Nobilium de Stella.

(o) Chron. Basil. Lib. II. pag. 133.

Anno 1276. Rudolphus Imp. *nobili viro H. Marcgravio de Hachberg & Sculteto Brifacensi* commiffisse fe fcribit, ut litem inter Abbatiam Tennebac. atque fratres de Keppenbach fuper quibusdam aquis & pascuis dirimerent. Diploma XIII. Kal. Maji Hagenoæ perfcryptum.

§. X.

Brevi poft, VIII. nempe Idus Julii, *Heinricus Marchio de Hahberg*, bonæ memoriæ Heinrici Marchionis, ut ipfe teftatur, filius, Monafterio Tennebacenfi ad Ecclefiæ majoris Constant. Capitulum literas commendatitias dedit, ut fructus ecclefiæ in Musbach, quam à patre fuo dono acceperat, Monafterium perciperet. In Caftro *Hahberg* literæ hæ confcriptæ fuerunt.

Acta ab
An. 1276.

In Rudolfi Rom. Regis privilegio Civitati Rhinfeldenfi II. Kal. Aug. An. 1276. Bafileæ dato, primus inter nobiles viros teftis eft *Heinricus Marchio de Hahperch.* (p)

Idem Henricus A. 1277. Olsbergenfi Monafterio feminarum, Oelsberg haud procul Rhinfelda fito, promifit, fe de bonis ejus, in villa Blansingen fitis, quorum jus Advocatiæ ad eum fpectabat, ratione juris hujus nihil exacturum efle, præter *duo maltheros figuli* &

(p) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. III. pag. 461.

unam p̄souam vini. Dedit hanc Chartam Henricus Rhinfeldæ, ad preces inclitæ Romanorum Reginae Annæ, quæ eum in ipsa hac Charta *Avunculum* suum vocat, figillumque suum appendit. (q)

§. XI.

Acta ab
An. 1278.

Anno 1278. Henricus noster cum Episcopo Basil. & Friderico, Burggravio Noribergenfi, equites 800. Rudolpho I. Rom. Regi adduxit; quum is secundam expeditionem contra Ottocarum, Bohemiæ Regem, Augusto mense fusciperet. Tum vero Aquilam Imperii gessit Henricus, inter præcipuos belli dux, consilio & manu fortis. (r)

Patruelem ejus Rudolfum, Badæ Marchionem, bello persecutus est Cæsar. Cæsaris præcipuus propugnator fuit Henricus noster, Marchio Hachbergæ.

Anno 1279. die S. Cecilie *Henricus Marcgravius nobilis Dominus de Hahperg* agros Dieterico Advocato de Landeck a subditis suis in Malterdingen locatos esse fatetur.

Anno 1281. Henricus Marchio de *Hahberg* in villis Eggenheim & Schalfingen fundos, quos civis quidam Neuenburgenfis in feudum tenerat, Abbatie Blafianæ dono dedit.

(q) Codex Dipl. De Instrumento hoc & nomine *Annæ* erudite commentatus est Ampliff. HERBSTERUS in *Carlsruher Samml.* pag. 81. sq.

(r) ALBERT. ARGENT. pag. 102. FUGGER *Oesterr. Ehrensp.* Lib. I. Cap. XII. URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 138.

Anno 1282. Hermannus Marchio de Baden & Henricus Marchio de Hachberg literas investituræ, quam Rudolfus I. Imp. filiis suis, Alberto & Rudolfo, super Ducatum Austriæ dedit, Augustæ Vind. VI. Kal. Jan. testes cum aliis Imperii Statibus signarunt. (s)

Heinr.
testis.

§. XII.

Idem Henricus II. Marchio testis fuit transactionis inter quatuor fratres Furstenbergicos super Villingam An. 1284. quo reditus curtis suæ in Wettelbrunn Tennebacensibus donavit. Eodem anno Kunigunda atque Elisabetha, Henrici filia, cum Monasterium Adelhausen (t) prope Friburgum ingressæ fuissent, decimas in Uchtingen prope Burckhemium sustentationi earum pater destinavit, hac lege, ut ipse & posteri sui decimas has centum marcis argenti redimere possent. Acta hæc sunt Anno 1284. Friburgi die Mercurii post Dominicam Palmarum.

Acta An.
1284. fqq.

Anno 1285. Henricus Marchio de Hachberg consensu Domine Anne uxoris suæ legitimæ ac filiorum suorum, Henrici, Rudolfi & Friderici, aliorumque omnium liberorum suorum Abbatia Tennebac.

X x 2

(s) Vid. *Recueil des pieces de la Deduction des droits de Baviere Et la Reponse de Vienne*, Tom. II. pag. 428.

(t) Monasterium hoc cum aliis extra urbem destructum est seculo superiore, cum Friburgum post pacem Neomag. munitur à Gallis.

reditus V. marcarum in Malterdingen donavit. Chartæ huic, apud *Hahberg* datæ, appensa sunt figilla *Heinrici Margravii de Hahberg, Anne Margravie, Heinr. March. Junioris de Hahberg.*

Anno 1286. vigilia S. Laur. Henricus Margravius de Hahberg monasterio Adelhusen, ubi filia ejus, ut jam dixi, vivebant, censum donavit, quem ex curia ejus in Grisheim Brunwartus de Oughein, Miles, in feudum tenuerat. Testes Joh. Dom. de Schwarzenberg, Henricus, Margravii filius natu major. &c.

Anno 1289. Rudolphus Rom. Rex Comitem Eginonem de Friburg & Cives Friburg. inter se bellantes, ad concordiam reduxit; adhibito consilio Argentinensis atque Basiliensis Episcoporum, & *Henrici Dei gratia Margravii de Hahberg, Landgravii Brisgovia.* Data est Charta Basileæ, festo S. Matthæi. (u) Appendet ei sigillum *Heinrici Margravii de Hahberg*, in quo Henricus sistitur equo insidens, galea, thorace, clypeo, hastaque instructus.

§. XIII.

FitEques
ordinis
Teuton.

Postrema hæc occurrit Henrici II. mentio. Brevi enim post regimini valedicens, Ordinem Fratrum de Domo Teutonica

(u) Verba sunt: mit Hülf des edlne Herrin von Gottes Gnaden Margravin Heinrichs von Hahberg, der Landrihter ist in Brisgowe. Pistorius eum Landherr in Breißgau vocari contendit, sed errat.

ingressus est. Testantur id Literæ, Ordini S. Johannis Hierosolymitani a filiis ejus An. 1297. datæ, quibus illi patrem hereditatem suam sibi reliquisse, & religionem Equitum Teutonicorum intrasse profitentur. Quin & ipse pater Chartæ filiorum testis subscripsit: *Presentibus fratre Henrico de Hachberg patre nostro predicto nunc de Ordine fratrum de Domo Teutonica.* Insigni ergo favore Sacros Ordines Equestres complexus est Henricus. Postquam enim ante annos XX. Hospitalariis Fratibus S. Johannis jurisdictionem & Advocatiam in Heitersheim dedisset, ipse denique inter Fratres Teutonicos suum professus est nomen.

Anno 1289. inter socios Friderici, Ducis Lotharingiæ, Margravius de *Hahperch*, sed sine nomine, legitur. (q) At in Charta anni sequentis, qua foedus renovatur, ab initio statim occurrit *Henricus Marchio de Hachbourg.* (xx)

Obiisse videtur paulo post An. 1297. (y) appellatus a posteris *Eques.*

§. XIV.

Pistorius uxorem ei assignat Annam de Altzena. Filios ^{Uxor & liberi.} pro genuit Henricum & Rudolfum, paternorum bonorum heredes;

X x 3

(x) Apud CALMET *Hist. de Lorraine*, Probat. Tom. II. col. 530.

(xx) Ibid. col. 533.

(y) DROLLINGER in *Lex. Basil.* in voce *Hachberg* annum mortis 1321. assignat, filium cum patre confundens.

ut & Hermannum, qui Ordinis Equestris S. Johannis per Alemanniam Prior per tres annos fuit, ut Pistorius quidem existimat. Is in Charta sui ex fratre nepotis Anno 1318. adhuc testis occurrit. Obiit II. Idus Aprilis An. 1321. Friburgi in Brisgovia, in Ecclesia S. Johannis, quæ seculo superiore, cum urbs munitur, destructa est, sepultus, ubi & epitaphium ejus olim legebatur:
 „ Anno Domini 1321. 2. idus Aprilis obiit frater Hermannus de
 „ Hachberg, Prior Alemanniæ superioris. (z)

Tres præterea filias Henricus II. reliquit; Agnetem, uxorem Waltheri a Richenberg; (a) Kunigundam & Elifabetham Sanctimonialiales, de quibus jam actum.

(z) FOERSTER Cap. III.

(a) Hanc nobis indicat Charta An. 1309. Archivi Bada-Durl.

CAPUT

C A P U T II.
MARCHIONES HACHBERGA-
HACHBERGICI

H E N R I C U S III.

AB ANNO 1290. USQUE AD ANNUM 1330.

§. I.

enricus III. cum fratre suo Rudolpho ante A. 1300. Acta cum fratre. conjunctim, postea divisim occurrit; unde eos terras Hachbergicas indivisas aliquamdiu rexisse nulli dubitamus.

A. 1293. Instrumentum Pacis, quam Egeno & Cuno, Comites de Friburg, cum urbe Friburgo iniverunt, (a) subscriptione sua ambo firmarunt.

A. 1297. Marchiones hi confirmant donationem banni & Advocatiæ in Heitersheim, quam pater eorum Fratibus Hospitalariis concesserat; „dantes eis hanc Advocatiam, & „jurisdictionem in speciale beneficium & feudum; remittentes „insuper in perpetuum juramenta homagii, & pro universis

(a) Chron. Friburg. quod SCHILTERUS Kænigshovio subjecit, pag. 28.

„ ratione feudi debitis volentes esse contenti rationibus dictorum
 „ Fratrum. „ Eodem anno iidem Marchiones reditus & jura
 universa, quæ Henricus, Mangoldus & Wolfradus, fratres,
 nec non Wolfradus junior, Comites de Veringen, in vico
 Malterdingen habuerant, pro LX. marcis argenti emerunt
 Rüdlingæ feria III. ante S. Walpurgis.

An. 1300. die Sat. ante purificat. B. Virg. Henricus &
 Rudolfus, fratres Margravii de Hachberg, sigillo suo iterum
 muniverunt literas, quibus Egeno & Conradus, Comites Friburgi,
 cum civitate hujus nominis in gratiam redierunt.

Iidem Margravii mense Novembri litem inter se &
 Abbatiam Tennebacensem, ob decursum aquæ in Mundingen,
 per quatuor arbitros. testibus ipsorum literis, in Emüttingen datis,
 terminari curarunt.

§. II.

Dux
 March.
 Hachb.
 Lineæ.

Seculi XIV. initio pater horum Marchionum Henricus II.
 Eques obiisse videtur. Tum vero nova exoritur Marchicæ Historiæ
 Epochæ; qua Hachbergæ Marchiones in Hachbergo-Hachbergicam
 & Hachbergo-Sausenbergicam Lineas subdividi cœperunt.
 Priorem Henricus III. posteriorem frater ejus, Rudolphus
 condiderunt. Utraque a principe Castro, Hachberga &
 Sausenberga, suum nomen accepit. Hachbergica, quæ senior
 Linea

Linea in Heinrici pronepote Ottone II. exaruit, qui anno 1418. mortuus terras suas Bernhardo, Marchioni Badensi, triennio ante vendiderat. Saufenbergica in Rudolphi atnepote Philippo A. 1503. marcescens, suas quoque opes, Roetela & Badevilla auctas, ad Christophorum, Badensem Marchionem, transmisit.

§. III.

Anno 1305. Henricus Hachbergenfis solus Rudolpho, Equiti Friburgenfi, qui dictus *Der Turner*, & Johanni fratri ejus, Judicium in Tenzelingen in feudum dedit. Sigillo adjecto inscripta sunt verba: *S. H. junioris Margravii de Hachberg*. In vigilia D. Andreae ejusdem anni Henricus Marchio fratri suo Rudolfo partem suam Castrum *Spanegge* tradidit, ea lege, ut mortuo Spenlini filio feudum illud utrique fit commune.

Henrici
Acta An.
1305. & seq.

Anno 1306. judicium feudale cum pluribus Dynastis & Militibus Burghemii celebravit Henricus, quo Castrum Spanegke ad Rhenum, cujus dominium directum haecenus fuerat inter duos Marchiones commune, Johanni de Spanegge, Spenlini filio, feloniae reo, sententia solenni adimitur, & Rudolpho, fratri Marchionis, tanquam apertum adjudicatur. Eodem anno, die Ven. ante S. Andr. Marchio Henricus fidejussorem Wernheri de Stauffen Conrado Comiti Friburg. se obtulit.

Anno 1307. Vicum Heimbach, qui communem cum vicis Malterdingen, Koendingen & Mundingen silvam habet, Conrado Haffnero Friburgensi pro 50. marcis argenti vendidit cum consensu Hugonis de Yfenberg. (b) Vendidit quoque A. 1310. Tennebacensibus nonnulla bona, quæ in Glashaufen sita fuerunt. (c) Eodem anno cum Conrado, Comite Friburgensi, bona Abbatiae Andlaviensis, quæ ipse emerat, ita divisit Marchio, ut ipse officium sculteti in Sexau & vectigal in Endingen, Conradus vero officium sculteti & census in Baldingen acciperet.

§. IV.

Acta An.
1311. & seq. Anno 1311. Johanni Wolferamo de Hachberg omnes homines liberos in Gutenrode, Musbach, Schœnabrunnen, Bretten, Richenbach, Norbrechtesberge, & Büttenkroph usque ad veterem Keppenbach pro 185. libris Brisgovienfis, reservata reluendi potestate, in feudum pignoratitium dedit; præsentibus Egone Comite Furstenbergio & Conrado Comite Friburgi, Johanne de Schwarzenberg, multisque aliis Nobilibus; die Jovis post Valentini festum.

Anno 1313. in vigilia SS. Petri & Pauli Burcardus de Keppenbach, ab Henrico Marchione captus, cum fratribus suis,

(b) FOERSTER. Cap. IV.

(c) Idem loc. alleg.

Rudolfo & Dieterico, perpetuam pacem eidem Marchioni adjurat, idque datis fidejussoribus, Gebhardo, Comite Friburg. Præposito Argent. Conrado Comite, fratre ejus, & Domicello Friderico de Hornberg, confirmat.

Anno 1314. die Merc. post S. Urbani Conradus, Comes Friburg. Marchioni Henrico officium sculteti ceteraque bona in Baldingen reddit, quæ ab eo acceperatis.

Anno 1316. filius Marchionis nostri jam uxorem duxerat Annam Usenbergiam, & cum focero suo Burcardo de Usenberg pactum de terris quibusdam oppigneratis iniit. (*d*)

Anno 1317. Johannes de Endingen, ejusque filius Rüdigerus, Equites de Nuwenburg, redditus annuos IV. marcarum argenti, quos Henricus junior Marchio de Hachberg (*e*) ipsis in feudum dederat, pro XL. marcis argenti libræ Neuenburgensis, ei aut heredibus ejus reposcentibus se retrovendituros esse promiserunt.

§. V.

Anno 1324. die Martii ante S. Valentini Henricus, Margravius de Hahberg, ejusque filii Henricus atque Hermannus,

Acta ab
An. 1324.

Y y 2

(*d*) Vide infra Usenbergios Dynastas.

(*e*) Sine dubio Henricus IV. filius Henrici III. tum adhuc viventis, intelligitur.

confilio Hugonis & Burchardi, Dynastarum de Usenberg, cognatorum suorum, cum Abbacia Tennebacensi in gratiam redunt; juribusque suis, si quæ habuerint, in bona, Abbatiae huic in Malterdingen vendita, perpetuo valedicunt; posterisque suis eandem Abbatiam diligenter commendant. Eodem anno Marchio Henricus de Hahberg, ejusque filius cognominis emtionem confirmant, qua Abbas Tennebacensis homines & bona in valle Reichenbach prope Keppenbach a Walthero de Valckenstein comparaverat. Chærtæ huic sigilla *H. Margravii de Hahberg & Henr. J. Margravii de Hahberg* appensa sunt. Iidem Marchiones eodem anno cum Conrado Dieterico Snewelino, Milite, atque Ottomanno de Keyfersberg, Snewelini genero, super Castrum Schnefelden transfegerunt, ut prædicti Equites ex Castro suo nullum damnum Marchionibus inferant; neve invitis Marchionibus quenquam in illud recipiant; a monachis in Selsa & Tennebach homines emant; Castrum denique vendant aut mutent. Literæ datæ sunt Friburgi die Jovis ante S. Augustini An. 1324.

§. VI.

Mors.

Obiit Henricus III. circa Annum 1330.

Uxor
ejus.

Nupserat ei Agnes, Ulrici, Comitis de Hohenberg filia, quæ Anno 1310. jam fatis concessit, sepulta Tennebaci ante summum altare, ubi hodie sequens ejus in lapide legitur elogium:

Anno Domini MCCCX. V. Id. April. obiit nobilis Domina Agnes Marchionissa de Hahberg, filia Domini Ul. quondam Comitis de Hohenberg.

Mater fuit trium filiorum, Henrici, Rudolphi & Hermanni; Filii tres. quorum primus patri successit; reliqui duo Ordini S. Johannis Hierof. adscripti sunt. Rudolphus quidem Commendator Ordinis in Friburg primo, (f) dein in Hohenrain Anno 1343. obiit, in S. Joh. æde Friburgi sepultus. Inscriptio sepulchralis hæc fuit: *An. Domini MCCCXLIII. XVII. Cal. Junii obiit frater Rudolphus, Marchio de Hachberg, quondam Commendator in Hohenrain. (g)*

Hermannus, ejusdem Ordinis Magister per Germaniam Superiorem, An. 1318. Chartæ patruelis sui Henrici subscripsit.

Anno 1347. frater Hermannus Commendator, Margravius de Hachberg, & Conventus Domus Friburgi Brisgovie Ord. S. Johannis Abbatie Tennebacensi bona quædam vendiderunt. Munita Charta sigillo *Herimanni Marchionis de Hachberg & Commendatoris.* Sed & Monasterio Sulzbergenfi curia dicta *Alzenach* in Gundlingen pro 380. marcis argenti eodem anno vendita est.

Y y 3

(f) *Bruder Rudolf von Hachberg, Bruder des Ordens S. Johannes Spitals von Jerusalem des Huses zu Friburg in Brisgöwe An. 1325.*

(g) Errat PISTORIUS, qui hunc Rudolphum Rudolphi Saufenbergici filium, adeoque Henrici III. ex fratre nepotem fuisse credit. Rudolphus enim ille, Saufenbergici filius, uxorem & liberos habuit, uti infra patebit.

Obiit Anno 1357. Friburgi sepultus, ubi hoc ejus elogium:
 „ Anno MCCCLVII. VII. Cal. Maji obiit frater Hermannus de
 „ Hachberg sacerdos quondam locum tenens & Magister Conventus
 „ Rhodii in partibus Alemanniæ. (*h*)

H E N R I C U S I V.

§ VII.

Acta ab
 An. 1330.

Anno 1330. die Martis post Paschatis festum Charta Tennebacensis Heinrici junioris, Margravij Hachbergici, sigillo munita est.

Anno 1331. Conrado Dieterico Schnevelin permisit Henricus, ut bona quædam, prope calcariam Emmedingenfem sita, Castro Schnefelden emtione adjungeret, id quod sine consensu Marchionis facere non licuisset. Duodecim post annis eidem molendinum prope Castrum Weyer ædificare permisit ea lege, ne in alios quam domesticos Schnevelini usus adhiberetur, jusque piscationis penes Marchionem solum maneret.

Anno 1337. Margravius Henricus Dom. in Hachberg venditionem, Abbatiae Tennebacensi ab hominibus in Baldingen factam, confirmavit.

(*h*) Non ergo locum tenens modo Magistri, ut Pistorius scribit: sed ipse Magister Ordinis fuit. Epitaphia, quæ produxi, destructa sunt, quum Domus Johannitarum destrueretur, Friburgo a Gallis munito.

Anno 1339. die Lunæ ante S. Galli Adelheidis de Gerolzeck, Abbatissa Andlaviæ Marchioni Heinrico, Domino de Hachberg, ejusve heredibus feudum, ultra 20. marcas valens, quod primum ad se rediturum sit, promisit.

§. VIII.

Anno 1340. die 17. Maji Bertoldus Episc. Argent. Acta ab An. 1440. Marchionem Heinricum & Usenbergios cum urbe Brisac. quæ subditos quosdam Usenbergicos in civitatem suam receperat, reconciliavit.

Die Ven. post S. Ulrici Consul & Senatus Friburgensis litem inter Marchionem Heinricum & Milites a Keppenbach deciderunt, ita quidem, ut Marchio Judicia Provincialia ad vetus Keppenbacum sub tiliâ in causis quoque, ad subditos Johannis & Ulrici de Keppenbach minime spectantibus, possit habere. Sexennio post inter Heinricum Marchionem atque Waltherum & Dietericum de Keppenbach ejusdem Senatus Friburg. studio pax inita est.

Anno 1343. cum urbe Brisacensi, quæ homines proprios, ex vicis Marchionis, ad montem *Keyserstul* fitis, in eam fugientes, susceperat in cives, in gratiam rediit.

Anno 1344. die B. Urbani Adelheidis Abbatissa & Conventus Andlaviæ Heinrico Marchioni curias suas, in valle

Sexowe & in villa *Otenswande* fitas, cum universis bonis, juribus & hominibus earum, excepto jure patronatus, pro 200. marcis argenti vendiderunt. Literæ hæ Bertoldi Episc. Argent. figillo firmatæ sunt.

§. I X.

Acta ab
An. 1352.

ANNO 1352. cum Moeskirchensibus bellum, breviter duraturum, inivit. Eodem anno, die Ven. post S. Urbani, ab affine suo, Friderico de Usenberg, Dynastiam inferiorem Usenberg, ut *Kenzingen* oppidum, *Kürenberg* Castrum, *Bleicham* & *Herbolzheim* vicos, Advocatiam in *Minnenwiler*, Castrum & vicum *Wiswil*, jus patronatus in Bergheim & Cappelle, bannum silvestre in Sulzberg, in feudum accepit. Adiit etiam horum bonorum possessionem Marchio, Kentzingæ & Kurnbergæ fedem figens; quin & in Chartis se Dynastam in Kentzingen appellans. Tum vero decimas ecclesiæ Cappellenfis filio suo Hessoni reliquit.

Anno 1354. bellum cum Rheinfelda & Villinga gessit, quod Rudolpho Austriaco conciliante compositum est. Graves etiam ei fuere lites cum Militibus de Keppenbach, ob Præfecturam Liberam (i) & judicia ejus. In bello, quod inde natum est, Keppen-

(i) Freye Amt, Leute und Gerichte darinnen.

Keppenbachios captivos Hachbergam, duxit Marchio, eosque nonnisi intercedente Friburgensi Civitate dimisit.

Anno 1356. Fridericus, Comes Friburgensis, Eginonis frater, Henrico nostro banni silvestris in Brisgovia partem, quam ipse ab Episcopo Basiliensi in feudum tenebat, tradidit. Eginone autem apud Episcopum hac super re querelas movente, iudicium feudale habitum An. 1357. cui etiam Otto, Marchio de Rœteln, Henrici nostri patruelis, interfuit. (k) Marchioni abjudicatus est bannus. Eodem anno, mense Martio, Kenzingæ iudicatum inter Henricum March. & Hugonem Comitem de Furstenberg, quorum priori duo molendina in Bleicha addicta sunt.

Anno 1358. idem Marchio Dynastiam Kenzingen & Kürnberg iudicio feudali, in campo Seckingenfi die Veneris ante S. Agnetis habito, accusante Rudolpho, Austriæ Duce, amisit. Nihilominus *Marggravium de Hachberg & Dominum de Kentzingen* se appellare perrexit; teste Charta Tennebacensi An. 1360. cui rogatus sigillum suum appendit.

(k) Vicissim Henricus noster anno præcedente 1356. traditioni bonorum quorundam, Ordini S. Johannis ab Ottone Marchione factæ, interfuerat. Vid. infra in Saufenbergicis.

Anno 1363. villam *Witersbach*, quam civis quidam Villingensis in feudum ab ipso tenebat, cum bono censitico in Tenningen permutavit.

§. X.

Mors.

Obiit Henricus IV. circa An. 1369.

Uxor & filii.

Uxor ejus Anna, Burcardi de Usenberg filia, tres ei filios peperit, Ottonem, Johannem & Hessonem, quos jam An. 1368. adultæ ætatis fuisse, inde concludimus, quod eo anno cum patre Monasterio Ettenheimensi advocatiam vici *Minnewilre*, salvo relictionis jure, pro 150. libris denar. Argent. vendiderint.

PISTORIUS filiam addit Cunigundam, uxorem Baronis a Gliers, (I) de qua Alfatia Gente alibi (II) egimus.

O T T O L

§. XI.

Acta vivo patre.

Tria quotannis judicia in Baldingen Otto, vivo patre, habere solebat, quibus cives Friburgenses, in vico isto habitantes, cum reliquis incolis pariter obnoxios ipsa hæc Civitas An. 1364. judicavit.

(I) In Tabula Genealogica MANLII Chronico Constant. adjecta.

(II) *Alfatia Illustr.* Tom. II. pag. 687.

Eodem tempore bellum Friburgensibus grave intulit Comes eorum Eginus, ejusque foederati, Dynastæ de Usenberg, Gerolzeck Schwarzenberg & Staufen &c. quibus & Otto de Hachberg accessit.

Frequens tum Germaniæ Procerum fuit querela, quod proprii eorum homines a Civitatibus vicinis reciperentur in cives. Eadem contra Friburgenses Nobilium querimonia. Pax denique coaluit Anno 1368. die Palmarum, qua suam a Comitibus Friburgensibus libertatem 1500. marcis argenti redemit Friburgum. Werrensis Nigræ Silvæ Dynastia, supra Beuckam sita, tum temporis per breve spatium oppignerata fuit Ottoni nostro Marchioni. (m)

§. XII.

Carolus IV. Imperator An. 1372. Ottoni & Hessoni Acta mortuo patre. fratribus Advocatiam Monasterii Tennebach contulit, ut ipsius Cæsaris ad monasterium hoc literæ testantur. Eodem anno Margravius Otto Dom. de Hachberg sigillum suum Chartæ Tennebacensi appendit.

Anno 1373. Otto Marchio Burcardo de Kürneg decimas in Neuenburg in feudum masculinum dedit.

Z z 2

(m) URSTIS. Chron. Basil. Lib. I. Cap. XXI.

Anno 1380. die 22. Febr. Anna, dicta Burggravia, Ulrici de Keppenbach, Armigeri, vidua, Ottoni Marchioni omne jus sibi competens, seu a marito quondam suo acceptum, & quovis deinceps modo accipiendum, donatione inter vivos tradidit.

Anno 1385. die Saturni post Urbani a Wilhelmo Turriano,⁽ⁿ⁾ Hessonis Schellini genero, bonum censiticum in *Winterreutin* Scaphufii emit. Anno eodem bellum, quod ipsi & fratri cum Friderico, Argentinensi Episcopo, fuerat, intercedentibus Leopoldo Auftriaco, & Eberhardo Wirtenbergico, ita compositum, ut Episcopus utrique Marchioni 1200. florenos solveret, Marchiones autem eo anno cum Castro Hoehingen in Episcopi ministerio essent. Actum Friburgi dominica post Judica.

§. XIII.

Mors
Ottonis.

Otto noster denique Anno 1386. in proelio Sempacensi pro Leopoldo Austriae Duce, dimicans, cum ipso & ingenti Nobilium numero periit. ^(o) Sepultus est Tennebaci ante summum altare, ubi hodieque legitur haec sepulcralis Inscriptio: „A. MCCCLXXXVI. „ VII. Id. Julii obiit Nobilis Dominus Otto, Marchio de Hachberg. „

⁽ⁿ⁾ *Im Thurn.*

^(o) KOENIGSHOV. *Chron. Alsat.* pag. 344. TSCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 526, sq.

Uxorem ei assignat PISTORIUS sororem Maltreri, opulenti Uxor & liberi.
 Baronis, ex qua filiam Emiliam, uxorem Joh. de Ruchen,
 Equitis, susceperit. GAMANSIUS uxorem non nominat; at
 liberos tres ei assignat; ex quibus duo mares; quorum in Charta
 An. 1366. fit mentio; & filia Emelina, quæ Johannem de Couci,
 Equitem auratum, acceperit maritum. Quodsi filios habuit, ante
 patrem illos obiisse necesse est, cum duo fratres in Marchionatu
 ei successerint.

J O H A N N E S.

§. X I V.

Johannes, Advocatus in Endingen Anno 1361. ut Johannis
March.
Acta.
 PISTORIUS (p) quidem tradit, Abbatiae Tennebacensi curiam
 suam Friburgi Brisgoviae per concambium tradidit Anno 1385.
 accedente fratrum Ottonis & Hessonis, Marggraviorum de Hachberg,
 consensu.

Occiso Ottone Johannes & Hesso fratres Castrum Hachberg
 & reliqua ejus bona inter se ita diviserunt, ut posteriorem Castri
 partem Johannes, anteriorem Hesso sortirentur, addita lege, ne

Z z 3

(p) Pistorius tamen Johannem hunc confudisse videtur cum Johanne de
 Endingen, de quo supra ad An. 1317. & in Charta pro 1316. legisse 1361.

pars ulla, donec masculi ex alterutro fratre descendentes superfuerint, transfret ad feminas. Factum hoc ante Nativit. B. Virg. 1386. Tum quoque Fridericus de Blanckenheim, Argent. Episcopus, vicum Herbolzheim, ad Bleicham, Brisgoviae & Ortenaviae limitem, in Marca Ettenheimensi situm, fratribus his abstulit. Pauci, teste WIMPHELINGIO, (q) tum laici, tum sacerdotes, e vivis excefferant, ad quorum bona manus suas rapaces Episcopus hic non extenderit

Anno 1394. decimas in Büfesheim, Alfatiae superioris vico, Hamanno Schultheissio, civi Brifacensi, una cum Paulo Morfero, Armigero, Johannes vendidit. Posthæc rara Johannis in Chartis mentio. Vixit in coelibatu, ultra An. 1408. superstes, quo literas advocati in Baldingen sigillo suo munivit.

H E S S O.

§. X V.

Acta vivo
fratre
Ottone.

Marggravius Hesso de Hachberg An. 1376. sigillo suo Chartam Tennebacensem munivit. Liberatorum Hessonis de Ufenberg tutor fuit, ut in Ufenbergicis docetur.

An. 1382. Eberhardo & Werlino, civibus Brifacensibus, vicum *Achtkarren*, sub Höhingen situm, reservato sibi relictionis jure, vendidit,

(q) In *Catalogo Episcoporum Argent.* pag. 98.

A. 1384. Marggravius Heffo de Hahberg, Dom. in Hœhingen, consensu fratrum suorum, Ottonis & Johannis, feudum Dynastiæ Usenbergicæ, quam Hachbergici tum possidebant, Johanni Druchfessio contulit. Anno sequenti Leopoldus, Dux Austriæ, inter Fridericum, Episcopum Argent. & Hessonem Marchionem, pacem conciliavit Friburgi, hac lege, ut Heffo Episcopum, contra quemvis, exceptis tantum Dominis ejus directis, ex Castro Hœhingen per tres annos juvet, & 400 florenos quotannis ab Episcopo vicissim accipiat.

§. XVI.

An. 1387. Marchio Heffo de Hachberg, Dominus in Hœhingen, fratribus S. Pauli Eremitæ Ord. S. Augustini in Nimbürg (r) cœnobium S. Petri in monte *Keyserstul* suaque Dynastia Hœhingen situm, ut & ecclesiam & jus patronatus in Vogtsberg tradidit, eosdemque fratres in tutelam suam recepit ac protectionem, ea lege, ut alium Advocatum, aut in ulla Imperii urbe jus Civitatis si unquam acceperint, beneficio hujus donationis exciderent.

Acta post
fratris
mortem.

(r) Monasterium hoc Eremitarum S. Augustini olim fuerat in *Obernimbürg*, leuca distans Emmedinga; deinceps destructum. Locus hodie in manibus Marchionis Bada-Durlacensis, ut possessoris Hachbergæ. Brisaci circa A. 1270. aliud Monast. Eremitarum S. Augustini conditum est.

An. 1388. die Martis post Purificat. Mariæ Marchio Heffo de Hachberg & Comes Walraf de Thierstein ab Episcopo Basiliensi Immerio feuda, quæ Usenbergii tenuerant, his extinctis acceperunt. Eodem anno Sulzbergam ab Ottone de Staufen 500. marcis argenti Heffo vel emit vel reluit, atque a Monasterio Virginum Benedictini instituti, quod ibidem sub invocatione S. Cyriaci viguit, Advocatus eligitur, quod datis ei literis protectionis ipse testatur.

An. 1390. die Sabbati post Crucis inventionem Heffo filium suum Henricum, adhuc puerum, Margarethæ, quam Anna, Comitissa de Nellenburg & nata de Tierstein, ex priore suo marito, Martino Malterero, susceperat, despondit. (s) Eodem anno vallem *Brechtal* a Johanne Jun. Comite de Habsburg. Lauffenburgicæ lineæ, in feudum se tenere professus est. (t)

An. 1392. die Lunæ post S. Ottonem Wernherus de Hornberg, Miles, & uxor ejus, Anna de Usenberg, partem suam Castri & Dynastiæ Hühingen pro 5000. florenis, ut & Castrum Triberg pro 3000. aureis Brisaci vendiderunt Hefsoni, qui anno sequenti venditoribus his vicum Brockingen ad dies vitæ concessit; futurus Annæ Usenbergicæ heres.

An. 1395. vicum Eistatt cum jure patronatus ejus a Conrado, Comite Friburgensi, suscepit in feudum. §. XVII.

(s) FOERSTERUS.

(t) Charta ap. HERRG. Cod. Dipl. num. 883.

§. XVII.

Intercessit tum inter Hessonem March. & Johannem Meinwartum, Militem, gravis discordia, quæ ut terminaretur, res ad arbitros delata est, quibus Engelhardus Winspergius, Advocatus provincialis Austriacus, præfedit. Hic pridie S. Martini Brisfaci pronuntiavit sententiam, qua Hessoni jus vicum Bischoffingen ex Mainwarte manibus redimendi negatum, folique Annæ Usenbergicæ, Wernheri de Hornberg uxori, tributum. Marchio damna, Meinwarte ejusque hominibus in Schallingen illata, ducentis & viginti aureis Rhen. refarcire jussus est.

Lites varia
riae deci-
sæ.

A. 1399. Eberhardus Wirtemberg. Comes litem inter Hessonem March. de Hachberg, Casparum de Clingenberg, ejusque uxorem Margaretham Malteriam Hessonis filio Heinricho, uti diximus, antea desponsatam, composuit his legibus:

- I. Marchio conjugibus his vicum Eistatt, partem Castri Haideburg curiasque Friburgi reddito;
- II. Jus reluendi vicum Eistatt servato;
- III. Curias *Braiteberg* conjuges a Marchione, si dominium suum directum probaverit, in feudum accipiunto.
- IV. Marchio Johanni Ramsteinio de custodia Castri Haideburg a filii sui Henrici morte satisfacito.

A a a

V. Instrumenta bellica, quæ ante captum a Marchione Castrum Haideburgi erant, ibidem manent.

VI. Conjugum jus pignoratitium in vico Brockingen antiquatum esto &c. Datum Stutgardiæ die S. Joh. Evangelistæ.

§. XVIII.

Reliqua
Hessonis
Acta.

Anno 1400. Anna de Usenberg, Duci Reinoldo de Ürslingen tum nupta, Marchionem Castri Triberg omniumque bonorum suorum, coram judicio aulico Rotwilenfi, heredem instituit.

Anno 1401. Marchio Hesso aliquot metallifodinas in Sulzberg elocavit, decimasque in Bischoffingen, a Dieterico de Keppenbach, Ord. Johannitici Equite, sibi comparavit.

Anno 1403. & 1404. litem cum Johanne de Lichtenberg coram judicio Rotwilenfi contestatus est, victorque in possessionem bonorum Lichtenbergicorum in Ingweiler, Sponeck, Busweiler & Weisweiler immisus est.

Anno 1404. die Lunæ post S. Jacobi Civitas Brisacensis contra Hessonem Marchionem pronuntiavit sententiam, qua Hanemannum Snewelino de Landeck, Militi, jurisdictio vindicatur areæ, cui Landeck olim impositum fuerat.

Eodem anno, Marchione accusante, Vicedominus in Hohenstein, & de Haslach in Brusca Alfatæ Valle, a judicio Rotvilano proscripti sunt. Tum quoque Hesso Marchio Hachbergæ

& Turingus de Ramstein litem propter Heimersdorff, Sundgoviaë vicum, cum Ludovico de Gliers, Frobergæ Domino, composuerunt.

Anno 1405. filiam suam Margaretham Friderico Comiti Leining. cum dote 1600. aureorum, pro quibus vicus Üringen pignori datus est, in matrimonium collocavit, quæ mater Friderici Hessonis & Friderici minoris a Leiningen facta, filiis his suis occasionem præbuit, ut jura quædam in Marchionatum Hachbergensem sibi vindicarent. Eodem anno 1405. die Sat. post S. Mart. Rupertus Rex Rom. bellum, inter Marchionem Hessonem, & Ludovicum, Dynastam Lichtenb. de Castro & vico Weifsweiler gestum, compositurus, æquum utrique jus Heidelbergæ addixit. Biennio post Lichtenbergensis partem suam Egenolfo & Johanni de Rathsamhausen fratribus, consensu Marchionis, vendidit.

Anno 1407. Hesso jus patronatus in Cappel, feudum Ecclesiæ Argent. Wilhelmo Episcopo refutavit; accepto vicissim jure patronatus in Nimburg. Eodem anno idem Hesso Hamanno Snewelino, Militi, vicum Mundingen cum omnibus ejus juribus pro 500. aureis in feudum contulit, hoc pacto, ut post 10. annos redimi possit. Hesso, tum temporis a Rep. Argent. in civem receptus, Senatui porrectis digitis jusjurandum præstitit. (u)

A a a 2

(u) WENCKER *Collect. Jur. publ.* pag. 17.

§. XIX.

Hessonis
mors.

Anno 1410. Marchio Hesso ex vivis excessit, ultra 60.
annos natus.

Uxores.

Bis nuptias celebraverat. Primas cum Agnete, Henrici
de Gerolzeck filia; secundas cum Margaretha, filia Conradi,
Comitis Palatini de Tübingen, Herrenbergæ arcis herede.

Filia.

Ex hac genuit Margaretham, Friderico Comiti de Leiningen
nuptam; (x) ex illa tres filios suscepit.

Filii.

Filii fuere Henricus, Otto & Hesso, quorum primus
Margarethæ Malteriæ, de qua supra, desponsatus quidem fuit,
sed ante nuptias obiisse videtur. Inter mortuos jam collocatur
anno 1399. in Literis, quibus Eberhardus Wirtenbergæ Comes
patrem ejus cum Casparo de Clingenberg hujusque uxore, ut supra
vidimus, reconciliavit. Ottonem & Hessonem fratres, Marchiones
de Hachberg, cum ipsorum patre Charta An. 1406. prodit, qua
reditus XXXIV. floren. Gözoni Liebermanno, Militi, adscripserunt,
dederuntque fidejussores Hermannum, Com. Sulzensem, Ducem
Reinoldum de Urfelingen, Burcardum de Stauffen, Dietericum
Snewelin, Hamannum Snewelin de Landeck, Milites, Jo.

(x) PISTORIUS Hessonem aliam insuper filiam tribuit, Agnetem, Friderici
Ortenburgici Comitis uxorem.

Zumwiger & Dietericum Kotzen, Armigeros. Post hæc solus cum patre in Chartis comparet Otto, unicus patrimonii totius Hachbergici heres.

O T T O I I.

§. X X.

Anno 1410. die Sat. ante S. Margar. Otto hic Marchio affini suo Friderico Leining. atque forori suæ Margarethæ, dotis a matre promissæ loco, vicum Üringen tradidit. Die Merc. post S. Laur. vicos Schaffhusen & Betzingen Paulo Morfero, ejusque posteris maribus, concessit in feudum.

Acta ab
An. 1410.

Anno 1411. festo S. Lucæ Monasterio S. Petri, in monte *Kayferstul* ditionis Hühinganæ sito, ad mentem patris sui defuncti, ecclesiam & jus patronatus in *Vogtsberg*, ejusdem montis vico, donavit. Fridericus, Dux Austr. loco Johannis Marchionis Hachbergæ, Ottōnem hunc, ex fratre ejus nepotem, Endingæ Advocatum constituit; Neoburgi die Sat. ante S. Laur.

Anno 1412. Henrico de Wisenegge vicos Denzlingen & Berchtoltskirchen; Jo. Oswaldo Zumwiger jus piscationis in rivo *Bretten* & jurisdictionem circa Castrum Weyer oppignerat Otto.

Anno 1414. die S. Jac. ob æs alienum, quod pater ejus contraxerat, Dynastias suas Hachberg & Hühingen Marchioni

Badensi Bernhardo pro 8000. flor. Rhen. vendidit, hac lege, ut Hühingensem ad dies vitæ ipse retineret, Hachbergensem vero, si forte cum æquali matrimonium iniret, redimere posset. Otto terras has suas prius obtulerat Rudolfo, Saufenbergicæ Lineæ Marchioni, sed hic auctor fuit, ut eas venderet Bernhardo Badensi.

Anno 1416. die Merc. ante Reminiscere Rudolfus de Schnellingen, Armiger, Ottonis Marchionis nomine iudicium feudale habuit in Üringen, cujus assessores fuerunt Jo. de Stauffen, Miles, Dietericus de Rathsamhaufen ad Lapidem senior, & Joh. de Hohenfirft. Agebatur de Vico Vörstetten & rivulo Schoppach, quos Hanemannus Snewelin de Landeck, Miles, ut bona a Valckensteiniis jure emptionis comparata; Jo. Oswaldus zum Weyer vero ut feudum, post extinctos Valckensteinios ab Ottone Marchione receptum postulabat. Vicit causa Oswaldi; Hanemannus nihil præter bona quædam allodialia servavit.

§. XXI.

Hachberga ad Badenses translata. Anno 1418. Otto Marchio cum cælebs decederet, & in eo Hachberga - Hachbergicus Marchionum ramus exaruisset, terræ ejus omnes ad Badensem Marchionum Lineam seniore, virtute emtionis triennio ante peractæ, transferunt, quæ seculo quoque sequenti Hachberga - Saufenbergicas ditiones Badensibus junxit.

Hachbergæ Marchiones ergo terras suas, ut Zaringici patrimonii partem, jure allodiali possederant; id quod de Marchionibus Badæ, Hachbergenfium successoribus, quoque ad annum usque 1475. dicendum. Fridericus III. Imp. enim Christophorum & Albertum eo tempore investiens de Marchionatu Badensi, in Literis feudalibus Hachbergici quoque fecit mentionem; (y) quod Hachbergæ feudalis primum reperimus exemplum.

§. XXII.

Formulam *Dei gratia* Hachbergæ Marchioni Henrico II. Equiti Rudolphus I. Cæsar Anno 1289. adscripsit; uti supra ostensum. Marchionum Hachb. dignitas.

In Conventibus Imperii publicis inter primarios Imperii Principes semper occurrunt Marchiones Hachbergæ; cujus rei exemplum suppeditant Comitia An. 1281. à Rudolpho I. habita Vindelicorum Augustæ, ubi idem Henricus II. cum Duce Teccensi & Marchione de Baden recensetur, uti superius quoque fuit relatam.

Hæc de Hachberga - Hachbergicis rebus, quæ aridiores, quod arctis semper finibus inclusi fuerunt hujus Lineæ Marchiones, Epilogus

(y) Charta extat apud LUNIG. Part. spec. Cont. II. pag. 947.

nec rebus gestis, si Henricum Equitem excipias, illustres, nec augmentis opum potentes, in mediocri semper constituti fortuna; quamvis matrimonio Usenbergica bona suis terris adjecerint. Ducentos per annos nonnisi quinque generationibus propagati; terrarum divisionibus inter se debiles semper atque inglorii.

Nunc ad Hachberga-Saufenbergenfes transimus, quorum fortuna splendidior & fata illustriora fuerunt.

CAPUT

C A P U T III.
MARCHIONES HACHBERGA-
SAUSENBERGICI.

R U D O L P H U S I.

AB ANNO 1300. USQUE AD ANNUM 1314.

§. I.

Henrici II. Hachbergici Marchionis, dicti Sedes & nomen.
Equitis, filius natu junior, Rudolphus,
in paternæ hereditatis divisione Saufenbergæ
fortitus est Castrum, quod haud procul
Kandra, in aditu Nigræ Silvæ, rupi nec altæ nec præcipiti
impositum, prima Marchionum hujus lineæ sedes fuit, unde vulgo
Linea Saufenbergica dicitur, Marchionibus licet Hachbergæ
retinentibus nomen. De monte *Sufenberc* cum Abbatia S. Blasii
An. 1232. transactum supra vidimus. (a) Tractus ille superioris
Brisgoviaë, ad Saufenbergæ Castrum spectans, *Sausenharda*
nuncupari solet.

(a) Periodi Hermann. Cap. VI. §. I. pag. 321.

Anno 1300. die Sabb. ante Annunt. Mariæ Rudolfus, Marchio de Hachberg, cum fratre suo Henrico literas compositionis inter Comites & Civitatem Friburgensem sigillo suo equestri firmavit. Sexennio post Castri Spanegg, infra Brisacum ad Rhenum siti, proprietatem iudicio feudali fratris sui Rudolfus obtinuit. (b)

§. II.

Judicium
provinc.
Brigov.

Anno 1309. die Merc. post S. Margarethæ Judicium provinciale habitum est Sliengæ, in Saufenhardæ confinibus, cui Judicio, Rudolphi Marchionis & Landgravii Brigoviæ nomine, Walravus, Thiersteinensis Comes, præfedit. In eo Rudolfus documenta sua de vico Uchtingen, de Castro Spanegge, de bonis in Bischoffingen & Froschbach, de Advocatia in Gretzhausen & decimis in Griesheim produxit. (c) Paulo post Walravus Comes & Johannes de Endingen, Miles, de sententia hac ad Aulicum Imperatoris Judicem, Henricum Comitem de Spanheim, scripserunt literas, quibus Waltherus Dom. de Rütenlein, Burckardus Dom. de Ufenberg, Wernherus & Cuno de Bergheim, Arnoldus de Grünenberg, Ludovicus de Ratoldorf, Cunradus Schaler de Benkon, novemque alii recensentur Assessores Judicii. Eodem

(b) Cap. præced. §. III. pag. 353.

(c) Codex Diplom. ad hunc Ann.

anno pro vicis Rotwilre, Bergen & Vogtsberg ad montem Kayferstuhl Walthero de Richenberg ducentas marcas argenti ponderis Colmar. se debere profitetur Rudolphus.

§. III.

Anno 1311. mortuo Walthero de Rœtenlein, idem Rudolphus una cum Lutoldo de Rœtenlein, Præposito Basiliensis Capituli, Dynastiæ Rœtelanæ possessionem uxorio, uti videtur, nomine adivit. Uxoris Rudolphi nomen licet nobis ignotum, Rœtelanæ profapiæ tamen eam fuisse, ex eo colligimus, quod Rudolphi filius Henricus Lutoldum hunc appellat *Avunculum* suum. (d) Castrum Rotenberg in Dynastia Roetelana Thuringus de Ramstein & Conradus Münch de Munchsberg arbitrari quatuor Equitum Basil. sententia Lutoldo huic atque Rudolpho Marchioni pro 250. marcis argenti tradere coacti sunt.

Roetelana successio.

Anno 1313. die Ven. ante Palm. Conradus Schalerus de Benkon, miles Basil. Rudolfum de Hewen, Aulæ Johannis, Regis Bohem. atque Vicarii Imp. judicem reddit certiozem, se Lutoldum Præpositum & Rudolphum Marchionem in oppidi *Schopheim* & Castri *Roetenlein* reduxisse possessionem.

B b b 2

(d) *Unser Ochein selige.* Charta est An. 1316.

§. IV.

Rudolfi
mors &
liberi.

Ita aucto aliquantum accessionibus patrimonio An. 1314. Rudolphus I. decessit; (e) ex conjuge, quæ Roetelana fuisse videtur, (f) pater trium filiorum, Henrici, Rudolfi, Ottonis, qui singuli ex paterna & materna hereditate aliquid obtinuerunt. De Anna filia nobis infra est sermo.

H E N R I C U S.

AB ANNO 1314. USQUE AD ANNUM 1318.

§. V.

Roetela-
na here-
ditas ex
asse.

Anno 1315. die Sat. ante S. Joh. Bapt. Otto de Ampringen, Miles, cum sculteto & fenatu Sulzbergenfi de argentifodinis Brisgovie inter Episcopum Basiliensem & Henricum nostrum, Brisgovie Landgravium, controversis, sententiam pronuntiavit. In Literis his jam *Domini de Roetelen* titulo insignitur Henricus, partem illius Dynastie possidens. At sub finem ejusdem anni (g)

(e) In Literis Andreae de Aft, An. 1314. datis, vocatur *beate defunctus*. Vid. Cod. Diplom.

(f) IMHOFFIUS Tab. Geneal. 76. Partis II. Rudolpho nostro uxorem dat Agnetem de Reichberg; uxorem ejus appellans, quæ extiterat foror. Hæc nupsit Walthero de Reichenberg, Militi superioris Alfatie.

(g) Ante festum S. Thomæ 1315.

Lutoldus, Basil. Præpositus, gentis Rœtelanæ postremus, donatione inter vivos, coram Officiali Curiae Basiliensis, tradidit *Henrico Domicello, Margravio de Haperg, Lantgravio Brisgaugiæ*, præsentis & recipienti, omnia bona sua & possessiones ac jura Dynastiæ Rœtelanæ; reservato sibi duntaxat ad vitam libero eorum bonorum usu & fructu. (h) Lutoldus brevi post obiit. Henricus ergo totius Rœtelensis Dynastiæ solus factus est compos. Successores ejus, Marchionum Hachbergæ & Dominorum in Rœteln titulos continuantes, brevitatis causa frequentius appellati sunt *Marchiones Rœtelani*.

§. VI.

Anno 1316. pridie Ascens. Margravius Henricus de Hachberg, *Dominus in Rætelein, Lantgravius Brisgoviæ*, cum fratre Ottone, Johanni de Howenstein, Militi, Annæ de Buttinkon, uxori ejus, horumque liberis utriusque sexus bona in Tossenbach contulit in feudam.

Acta
Henrici
varia.

Anno 1317. Johannes & Rudegerus de Endingen, pater & filius, Milites ac cives Neoburgenses, Henrico, Margravio de Hachberg juniore, Lantgravio Brisgoviæ, jus reuisionis competere fatentur in bonis, in Hertikein & Furbach sitis, quæ

B b b 3

(h) Codex Diplom. Badensis ad An. 1315.

ab ipso in feudum acceperant. Vocatur Henricus hic *junior*, ut a patruo suo distingueretur Henrico, Hachbergicæ lineæ auctore, de quo supra jam sermo.

A. 1318. Annam sororem suam Henricus in matrimonium collocavit Friderico, Comiti Friburgi; septingentæ marcæ argenti promissæ sunt in dotem. Pro summa hac Landgraviatus Brisgoviæ oppigneratus Friderico; ut suo loco docebitur. (i) Henricus brevi post A. 1318. obiit improlis. (l)

§. VII.

Pistorii
errores.

Errat PISTORIUS, quando successores, Rudolfum atque Ottonem, pro filiis Henrici venditat, qui fratres ejus fuerunt. Fraternitatem declarat Charta An. 1334. qua Landgraviatum Brisgoviæ Friderico, *sororis* suæ marito, oppigneratum testantur, adeoque Annæ & Henrici fratres se fuisse ostendunt.

Sed & duos alios errores commisit Pistorius; quando Henricum nostrum circa A. 1334. obiisse tradit; quum jam ab A. 1326. nulla Henrici, sed modo Rudolphi & Ottonis mentio fiat; quodque Henrico Saufenbergico fratrem assignat Rudolphum, illum

(i) In Capite de Landgraviatu.

(l) IMHOFFIUS Tab. LXXVI. atque HUBNERUS Tab. 229. Henricum hunc generis sui propagatorem male constituunt.

Henrici III. Hachbergici filium, Ordinis Johannitici Commendatorem, An. 1343. mortuum. Saufenbergicus noster Rudolphus uxorem & filium habuit; vixitque usque ad Annum 1352. ut ex dicendis patebit.

RUDOLFUS II. ET OTTO
FRATRES HENRICI.

AB ANNO 1326. USQUE AD ANNUM 1384.

§. VIII.

Anno 1326. die Ven. post S. Galli Rudolfus & Otto Acta fratrum ab An. 1326. fratres, Marchiones de Hachb. Domini in Rœtelein, Landgravii Brisgoviae, cum Lutoldo, Domino de Krenchingen, ejusque filio Henrico, de Castro in Branbach, (m) quod commune ipsis erat, amice transegerunt, futurisque litibus componendis tres arbitros elegerunt.

Anno 1327. feuda, quæ Ludovicus de Bütenein ab ipsis tenebat, Henrico de Hungerstein, avunculo ejus, ad ipsius Ludovici preces, concesserunt.

Anno 1331. Ordinis Johannitici Fratribus aquam in sua prata Neuenburgensia ducendi jus (n) a Slienga usque ad Rhenum pro XXX. marcis argenti Otto concessit.

(m) Castri hujus ruinæ hodieque visuntur Brombaci. Possessores ejus sunt Reichii a Reichenstein.

(n) Ex rivulo, qui vocatur *dis Hoell*.

Anno 1333. Margaretha de Staufen, Hugonis Monachi, Militis Basil. vidua, omnia bona, quæ a Lutoldo de Rœtelein & Conrado de Gœskon, Basiliensi & Werdenfi Præpositis, avunculis suis, in Brambach & Eggenheim, alibique heres acceperat, Rudolpho atque Ottoni, Marchionibus coram sculteto Basiliensi tradidit.

Anno 1336. vicum Brunstatt, prope Mulhusium in Sundgovia situm, Conrado & Friderico de Iltzig, fratribus, & Johanni de Bergheim, cum jure patronatus & judiciis in feudum eidem dederunt Marchiones. Eodem anno bellum cum Lutoldo de Krenchingen ejusque filio gesserunt, quod demum An. 1344. compositum.

§. IX.

Acta ab
An. 1341.

Anno 1341. Rudolfus & Otto, fratres, decimas & jus patronatus in Haltingen Berchtoldo Waldnero, Militi, pro 1400. florenis oppignerarunt. Testes erant Comes Walravus de Thierstein, Egeno Comes de Furstenberg Ord. S. Johannis, Goetzo Comes de Furstenberg, Hannemannus Monachus, Custos Basil. Conradus & Burcardus Monachi de Landscron, Jo. Ulricus de Domo, Crafo & Wilh. Waldenarii, Milites.

Renovata inter Marchiones hos & inter Lutoldos de Krenchingen, patrem ac filium, Canonicum Argent. de quibusdam

successio-

successionis Rœtelanæ partibus subinde controversia; utraque pars tandem in Conradum, Comitem Friburgi, compromisit, qui Marchionibus vicum Brambach, Krenchinganis, vicum Nider-Eggenheim addixit.

Anno 1348. Johanni de Rheno, in Hefingen, Militi, vicum Haltingen pro quingentis aureis oppignerarunt.

§. X.

Anno 1352. Ottonis conjux Elifabetha decessit, Comitis Ottonis uxor. Imeri de Straßberg filia, cui propter nuptias centum marcas auri puri dono promiserat, eorumque loco reditus villarum Vogelbach, Malschberg, Lutschbach &c. assignaverat. Elifabetha hac sine liberis defuncta, donum hoc ad patrem ejus jure hereditario pervenit. At focero suo persuasit Otto, ut reditibus istis tamdiu careret, quam Rudolfus Marchio, Ottonis frater, Saufenbergæ Castrum possessurus, nec terras cum fratre divisurus, (o) Ottoque in vivis futurus esset, manente tamen penes Marchiones reluendi jure.

Hic postrema Rudolphi mentio; qui uxorem habuit Rudolphi uxor & filius. Catharinam, Ulrici, Comitis Thiersteinensis, filiam, quæ ad XII. Kal.

(o) *So lange er mit seinem Bruder ungetheilt seyn würde.*

April. A. 1385. superstes, Basileæ in Ecclesia principe sepulta est. (p)
 Prodiit ex ea Rudolphus II. Marchio, An. 1343. natus, cujus
 tutelam deinceps gessit Otto patruus, adeoque terras Saufenbergicas
 suo & pupilli nomine administravit.

§. XI.

Ottonis
 regimen.

Anno 1355. Hugo de Loerrach concitata Ottonis Marchionis
 ira, aliter cum eo reconciliari non potuit, quam refutatis feudis,
 quæ ab ipso tenuerat, quæque deinceps recepit.

Anno 1356. die Sabbati ante S. Ulr. Otto, Marchio Hachb.
 Dominus in Sufenberg, Landgr. Superioris Brisgovix, suo ac
 pupilli sui, Rudolphi March. nomine, curiam & jus patronatus in
Rüdliken Dieterico de Keppenbach, Johanniticæ Domus Friburgi
 Brigov. Commendatori pro 600. florenis vendidit. Actum hoc in
 Judicio publico provinciali, Tannenkirchæ; præsentibus Henrico;
 Hachbergenfi Marchione, qui suo rem consensu probavit, ut &
 Godofrido de Stauffen, Erckeboldo Slegelholz, Armigeris &c.

(p) URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 63. & 169. Monumentum ejus adhuc extat
 prope portam Choro vicinam. Vid. TONJOLA *Basilea sepulta* pag. 5. sq.
 Jo. GAMANSIUS *Geneal. Badenf.* Cap. XXXIV. tradit, eam marito suo
 in quarto gradu consanguineam, atque hinc a Papa Clemente VI.
 dispensationem petitam & impetratam fuisse.

Anno 1357. cum Johanne de Eptingen, Milite, in Loerrach habitante, bona communia ibidem divisit, & insequenti anno Urfulæ de Baden ac liberorum ejus partem Castris Loerrach comparavit.

Anno 1358. die Mart. post S. Mich. Otto Marchio sui ex fratre nepotis, Rudolphi, tutelam abdicavit, eamque Walravo Comiti Thiersteinii cum Castris Brambach & Sufenberg tradidit. Actum coram judicio minoris Civitatis Basil. Rudolfus tamen cum tutore suo eadem Castra patruo Ottoni anno sequenti reddidit.

Anno 1361. partem Castris & vici Loerrach a Johanne de Eptingen, Milite, dicto *Puliant*, pro 1100. florenis emit.

Anno 1362. jurgia habuit cum Diet. & Leonhardo, dictis ad Solem, civibus Basiliensibus, ob judicia in Hufen. Conradus de Bernfels & Ottmannus Schaler, judices, judicia capitis Ottoni, reliqua Solariis addixerunt.

Idem Otto Anno 1364. factus est fidejussor Conradi, Johannis & Heinrichi fratrum, Comitum de Furstenberg, a Neoburgo, Brisgoviae civitate, bis mille florenos mutuantium.

§. XII.

Anno 1366. Otto, Marchio de Hachberg, Dominus in Roetelen & Sufenberg, Rudolfo, ex fratre nepoti, qui majorem tum ætatem attigerat, dimidiam Castrorum *Sufenberg, Brombach*

Otto &
Rudolfus
conjunctim.

Loerrach partem cum vicis bonisque omnibus, ad ea pertinentibus, tradidit, & posthac cum eo, ut antea cum ejus patre, rexit conjunctim.

Anno 1368. Rudolphus Marchio Castrum *Otlikon*, (q) vicus *Wile*, *Winterwile*, *Welmingen*, cum hominibus & bonis in *Haltingen*, *Hiltelingen* & *Hünigen* pro 1400. marcis argenti, Basiliensis valoris, emit a Conrado Munch de Munchenstein; cum consensu filiorum Conradi.

Anno 1369. dimidium vicum *Marticelle* (r) a Schœnaviis Otto & Rudolphus Marchiones emerunt.

Anno 1370. curiam & decimas in *Rüdlingen* (s) Jacobus de Tegernowe cum filio suo iisdem Marchionibus, Dominis directis, vendidit.

Anno 1371. die S. Stephani Lepoldus, Dux Austriæ, Ottonem & Rudolfum, Marchiones, de Castro Rœteln & oppido Schopfen Oeniponti investivit; quæ prima nobis locorum istorum investitura, ab Austriis facta, in Chartis occurrit. Castrum & oppidum An. 1315. quo Rœtelanæ Dynastiæ donationem fecerat Lutoldus, libera fuerunt.

(q) *Otlikon* Castrum inter Minorem Basileam & vicum *Weil*. Post Pacem Westphalicam reconstructum *Fridlingen* appellatum est a Marchione Badensi, Friderico V.

(r) Cella Martini, hodie *Marzel*. in Saufenberg. Dynastia.

(s) *Rüdlingen*.

Anno 1371. Otto & Rudolfus Marchiones, in Caſtro Suſenberg conſtituti, mutuæ ſucceſſionis pactum inter ſe iniverunt.

Anno 1372. Johannes Epiſc. Baſil. Rudolphi Marchionis juridiſtioni in Kirchen, a ſe violatæ, Literis ei datis proſpexit. Proditorem Caſtri Iſtein in Marchico illo vico Epiſcopus ceperat, ultimoque Baſileæ affecerat ſupplicio.

Anno 1374. idem Rudolfus inter Comites Equitesque comparet, qui Ludovico de Gliers, Domino de Froberg caverunt, ut Petrum Scalarium ex Caſtro ſuo Froberg, ubi captivus tenebatur, dimitteret. (t)

Anno 1376. Otto Marchio vicum Bulach a Johanne de Tengen 800. marcis argenti emit, coram iudice Turicenſi, (u) eumque Leopoldo, Duci Auſtr. pro mille aureis An. 1384 vendidit. (x)

Rudolphus Marchio cum Leopoldo, Auſtriæ Duce, multisque aliis Dynaſtis atque Nobilibus Baſileæ, per tempus quadrageſimale, verſatus, ob violatam ſanctimoniam temporis orta ſeditione captus, brevique poſt dimiſſus eſt. (y)

C c c 3

(t) Charta Tabularii Frobergeniſis.

(u) TſCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 493.

(x) *Ibid.* pag. 509.

(y) *Ibid.* pag. 490. URSTIS. *Chron. Baſil.* pag. 190.

Anno 1378. Marchiones nostri cum Comite Walravo de Thierstein pactum mutuae successionis in feuda, quae utrique ab Episcopo Basiliensi tenebant, iniere, quod ab Episcopo Johanne eodem anno firmatum est, simultanea horum feudorum investitura utrique parti concessa.

Mors
Ottonis.

Otto Marchio circa An. 1384. octogenario major decessit improlis. In ecclesia monasterii Sitzenkirchæ sepultus esse videtur, ubi An. 1371. una cum fratruele Rudolpho instituerat anniversarium Missæ. Uxorem ejus, Elifabetham Strafsbergiam, A. 1352. jam extinctam supra vidimus.

RUDOLPHUS III.

AB ANNO 1388. USQUE AD ANNUM 1428.

§. XIII.

Acta ab
An. 1388.

Rudolfus, mortuo patruo Ottone, totius Saufenbergicæ ac Rœtelanæ Dynastiæ solus possessor evasit.

Anno 1388. Annæ Friburgicæ, uxoris ejus, frater Conradus Rudolfum nostrum in communionem argentifodinarum & banni ferini in Brisgovia recepit. Basiliensia hæc fuerant feuda, de quibus jam seculo XIII. inter Marchiones Badenses & Comites Friburgenses certatum; (z) quæ vero, extinctis Friburgi Comitibus,

(z) Vid. supra ad An. 1234. pag. 316.

penes Marchiones Hachbergicos manserunt; ab his ad Badenses translata; qui hodieque ab Episcopo Basiliensi de iis investiuntur.

An. 1391. in Rœtelenſi eccleſia ad altare D. Virginis Miſſam & Cappellaniam inſtituit. Capitulo Rheinfeldenſi redditus quosdam in Toſſenbach, Nobilibus de Frauenſtein olim in feudum datos, donavit.

An. 1392. Dux Auſtriæ Caſtrum Iſtein, quod Rudolphus ſibi oppigneratum uxori Annæ in vitalitium aſſignaverat, reluit, unde Marchio ejus loco Caſtrum Otlikon conjugum adſcripſit.

A. 1394. Henricus Rich de Richenſtein, Miles, juridiſtionem criminalem in Kilchein, Eymatingen & Efringen Rudolfo Marchioni; reliquam ſibi competere Literis, Baſileæ datis, profeſſus eſt. Eodem anno renovata ſunt jura Rudolphi in oppido *Schopfheim*, ad cujus curiam Dominicalem ſpectabant villæ *Gundihufen*, *Ennikon*, *Wiechs*, *Eichen* & *Enre-Varnow*. Ultima die menſis Julii Conradus, Friburgi Comes, Rudolpho noſtro legavit homagia ſua & jura eorundem, ſi abſque liberis legitimis decederet. Spes hæc A. 1417. fuit renovata.

An. 1395. Johanni Comiti de Habsburg promiſit Marchio noſter, ſe Chartam oppignorationis Dynaſtiæ Rotenburgenſis, in Episcopatu Baſilienſi ſitæ, in manus tertii deſtiturum.

§. XIV.

An. 1397. Wenceslaus, Rex Romanorum, eidem Marchioni Privilegium dedit, ut ipſe coram Imperatore ejusque judiciis

Privileg.
Cæſaris.

aulicis tantum; ipsius autem ministeriales, officiales & subditi coram ipso Marchione solo in iure se sistere tenerentur. (a) Idem Rex sequenti anno Rudolpho & omnibus Marchionibus concessit, ut prosriptos quoscunque in Landgraviatu, castris & ditionibus suis universis recipere possent atque tueri. Privilegia hæc a sequentibus Imperatoribus confirmata, partimque aucta fuere.

Bellum
Fursten-
bergic.

Circa hæc tempora graves inter Marchionem Rudolphum, & Henricum, Comitem Fürstenbergicum, exortæ sunt lites. Marchio per Iudicium Rothvilense A. 1388. in Furstenbergenfia bona Gussing, Lœffing & Neuenstadt immissus est. Comes, inobediens Cæsari, à iudice Imperatorio Suantipore, Pomeraniæ Duce, prosriptus est. Supervenit accusatio de hæresi. Unde ab Electoris Moguntini Misso, Abbate Tennebacensi, devotus est diris. Denique, intercedente Basiliensi Episcopo, Comes anathemate solutus & in firmioris amicitiae pignus, Henrico, Henrici Furstenbergici filio, filia Rudolphi Marchionis Verena desponsata est.

§. XV.

(a) Privilegium hoc confirmavit Fridericus III. Imp. Romæ A. 1452.

§. XV.

An. 1399. foedus quinquennale cum Bernensibus Rudolphus inivit; (b) brevique post inter eosdem atque Basilienses arbitrum egit. (c) Eodem anno die Martis ante S. Laur. jura Toldiorum (d) in vicis Oetlikon, Binzhein & Haltingen, eorumque possessiones, judicia, homines, census, pro 425. aureis Rudolfo vendita sunt.

Acta varia ab A. 1399.

An. 1400. cum Marquardo de Baden, Ord. Teutonici Commendatore in *Büghein*, de concambio bonorum convenit, pro jure patronatus in Nollingen census hujus Præceptoratus in Wies, Tegernau, Engenstein & Roetelen accipiens. Die S. Elifabethæ Anna de Klingenberg, Rudolphi de Schœnau vidua, cum filio suo Alberto Castrum, dictum *der Neue Stein*, cum vicis & villis *Gerispach, Slechbach, Sweygmatt, Küreberg, Reippach*, (e) curiisque in Blumenberg, Eychenbrunnen, Steinegg &c. pro 2000. aureis Rudolfo Marchioni vendidit.

Post Landgraviatus Brisgoviae investituram, de qua infra, Imperator Rupertus A. 1403. Privilegium ei dedit, nundinas

(b) Tschudi *Chron. Helv.* Tom. I. pag. 599.

(c) Ibid. pag. 637.

(d) *Zum Tolden*, Familia tum Basileæ degens.

(e) Loca hæc Saufenbergicæ Dynastice sunt, at Castri *Neue Stein* dicti memoria amissa. Videtur in illo loco fuisse, ubi nunc est villa *Schwarzenbach*, versus *Dotmus*.

hebdomadarias & annuas in vico Lœrrach celebrandi. Diploma datum Noribergæ, die Veneris ante festum Petri & Pauli. Has nundinas Fridericus III. Imp. in Coronatione Romana confirmavit.

An. 1404. affinem suum, Conradum de Friburg, ad tribunal Imperiale, quod Heidelbergæ erat, in jus vocavit, ob debitum 3000. marcarum argenti. Obtinuit etiam ab Engelhardo de Weinsperg, Judicii Aulici Præfide, ut in Dynastiæ Novi Castri, quæ in Comitis Friburgi manibus erat, immitteretur possessionem.

§ XVI.

Acta ab
An. 1406.

An. 1406. occasione cædis, prope vicum Hufen in Rœtelana Dynastia commissæ, inter Rudolphum Marchionem atque Schœnavios, Castrum Altenstein (f) & vicum Zell possidentes, de Judicio capitali disceptatum est. Causa hac ad arbitros, Rudolphum Vicedominum, Güntherum Marefchallum, Milites, & Conradum à Lauffen delata, Marchio victor evasit.

An. 1407. quinquennale cum urbe Basil. fœdus percussit, hac lege, ut imminente hoste alter alteri per decem circum urbem milliaria, urbs cum octo, Rudolphus cum quatuor equitibus lanciferis succurreret. (g) Post hæc Marchio inter Basileam & Austriacos non semel fuit pacis conciliator. (h)

(f) Altenstein, Castrum montanum dirutum, sesquileuca distans Zella vallis Wiesanæ.

(g) URSTIS. Chron. Basil. pag. 212.

(h) Ibid. pag. 216. & 221.

An. 1409. Abbatissa Collegiatæ in Seckingen Rudolphi Marchionis jurisdictionem, *altam* quam vocant, in vico *Stetthein* agnovit.

An. 1414. circa festum S. Margarethæ a Sigismundo Imp. Argentorati Landgraviatus aliorumque Imperii feudorum investituram, nec non juris conductus per Dynastiam Rœtelanam confirmationem obtinuit.

An. 1415. die Lunæ post S. Blasii, datis Constantiæ literis, Rudolfo digredientes ex ditone sua subditos persequendi ac ubivis repetendi potestatem idem Cæsar concessit. Tunc vero Rudolfus noster cum legatis urbis Basiliensis & Argentinensis Friburgum Brisgoviæ profectus erat, ut Papam Johannem XXIII. cum Concilio reconciliaret; sed res caruit successu. (i)

§. XVII.

Basiliensis civitas ad Argentinensis exemplum cum novum sibi Magistratum, sub nomine *Ammeister*, in scio Episcopo creasset, sine quo electiones Magistratum tum non fieri solebant, hujusque ad Concilium Constant. querela fuisset delata: Rudolfus noster Marchio conciliatoris partes in se suscepit, remque eo perduxit, ut novus ille Magistratus Basiliensium extingueretur. (l)

Acta ab
An. 1417.

D d d 2

(i) URSTIS. Chron. Basil. pag. 225.

(l) URSTIS. Chron. Basil. Lib. IV. Cap. XXII. & in Epit. Hist. Basil. Cap. IX.

Anno 1419. navem, Butenheimio Sundgoviae Brifacum descendentem cum avena, Rudolfus Marchio, quod naufragium passa erat, sibi vindicavit, brevique post Walthero Militi de Andlau, ad quem illa spectabat, multorum precibus inductus restituit, salvo tamen suo circa bona naufraga jure. (m)

Anno 1420. ingens lues per Brisgoviam grassata, Marchionis filium Rudolphum XXVII. annos natum, pietate & virtute insignem, ut & tres ejus filias, Basileae in monasterio S. Clarae degentes, abstulit. (n)

Anno 1423. certam pecunia summam, post mortem solvendam, XXIV. Monasteriis, Parochiis & Xenodochiis Rudolfus legavit. (o)

§. XVIII.

Rudolfi
March.
obitus.

Anno 1428. die dominica post festum Purificationis ex hac vita excessit Rudolfus III. cum LXII. annos regiminis, partim cum patruo, partim solus, vitae autem circa LXXXIV. explevisset. Aliquot ante mortem annis cum Dieterico de Rathsamhausen bellum ei fuit exortum, ob Sundgoviae vicum Brunstatt, prope Mülhusium; postquam in judicio ter victor

(m) Vulgo *Grundruhr-Recht*.

(n) FOERSTERUS.

(o) Ibidem.

fuiſſet. Bello hoc vicus Feldberg combuſtus; ipſe autem ære alieno non modico obrutus eſt; ceterum pacificus Princeps, ad controverſias amice potius, quam bello componendas, proclivior. Arbitrarius etiam inter Auftriæ Duces & Civitatem Baſilienſem, grave bellum, quod inter eos An. 1410. & 1411. geſtum eſt, bis amica compoſitione terminavit.

Prior ejus conjux fuit Adelheidis de Liechtenberg, cui ſecuritatē dotis quater mille florenorum Anno 1372. medio menſe Aug. daturus, Albertum & Leopoldum, Auftriæ Duces, rogavit, ut ipſorum feuda; *Schopfheim* oppidum & vicus *Eichein*, *Gündehufen*, *Mulberg* & *Wiechs* ad hunc uſum ei permitterent. (p)

Uxores
ejus.

Posterior uxor Anna Friburgensis erat, (q) ex qua ſuſcepit, I. OTTONEM An. 1388. natum, qui An. 1411. Epifcopus Liberi. Conſtantienſis (r) electus, reſignato propter incurabilem

D d d 3

(p) PISTORIUS Adelheydam hanc, Simonis a Lichtenberg filiam, mortuam circa 1387. refert.

(q) De Anna loquitur Charta Officialis Curiae Baſil. Anno 1427. d. 25. Octob. ita: „Pernobiles & Generoſos D. Rudolphum de Hochberg, Dom. in Rœtteln „& in Suſenberg, & D. Annam de Hochberg ejus conthoralem, „oriundam de Friburg, nec non Marchionem Wilhelmum de Hochberg, „eorum filium legitimum.

(r) MANLII Chron. Conſtant. pag. 762.

S. Valentini morbum Episcopatu, An. 1451. defunctus est (s)
 II. RUDOLFUM An. 1419. extinctum. (t) III. WILHELMUM
 in regimine terrarum successorem.

Ex filiabus ejus Verena Henrico, Comiti Furstenbergico,
 circa An. 1415. nupsit, in securitatem dotis Castrum Neufurstenberg
 & vallem Werræ accipiens. Quatuor alias monasticæ apud
 S. Claræ Moniales in minore Basilea vitæ consecravit, Agnetem,
 Catharinam, Annam & Margaretham, quarum tres An. 1419.
 ut vidimus, peste fuerunt ablatae.

Rudolfus & Anna, conjuges, in ecclesia vici Rœteln,
 infra Castrum, quam ipse A. 1401. extruxerat, (u) sepulti sunt.
 Annæ lapis sepulcralis extat in facello retro chorum, sed sine
 die & Consule.

W I L H E L M U S.

§. XIX.

Wilhelmus Marchio vicesimo secundo ætatis suæ anno
 regimen adivit. Literas investituræ a Sigismundo, Romanorum
 Rege, An. 1429. accepit, Pofonii datas die SS. Philippi & Jacobi.

Initia
 regimi-
 nis.

(s) URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 64.

(t) Ibidem.

(u) Inscriptio superstes id docet.

Initio regiminis Castrum Sufenberg, vetustate pene collapsum, quod Marchiones ultra centum annos semper Rœtelæ habitassent, restituit. Eodem anno 1429. a fratre Ottone, Episcopo Constantiensi, privilegium accepit, ut homines capite plexi in loco consecrato possent sepeliri. Tum quoque Jacobus, Badæ Marchio, oppidum Sulzberg ei oppigneravit.

Anno 1431. Wilhelmus Comitiis Imperii, Noribergæ habitis, interfuit. (x)

Anno 1432. Wilhelmus, Bavariæ Dux, Marchionem nostrum Concilii Basiliensis Defensorem, in sui locum, constituit. Basiliensis Magistratus, ad promovenda hujus Concilii commoda, pontem supra Wiefam, prope Huningam minorem tum construi fecit, de cujus pontis vectigali inter Marchionem & Basilienses transactum est.

Cum Wilhelmus noster Fridericum, Austriæ Ducem, Vindobonam comitaretur, Adelbergium de Baden in absentia sua administratorem terrarum constituit, servatis tamen sibi causis feudalibus.

§. XX.

Anno 1434. Johannes Comes Friburg. & Novi Castri Acta ab
ac Wilhelmus noster Marchio, *Dom. de Rethelingen, Consiliarii* An. 1434.

(x) WENCKER de Ufsburg pag. 101.

Cambellani Ducis Burgundiæ, ejusque *Ambaxiadores* ad Sigismundum, Regem Rom. constituti fuerunt. (y)

Anno 1435. Kal. Octobr. Eugenius IV. Papa, Florentiæ versatus, Wilhelmo nostro majores decimas parochiales in *Schopfheim*, *Tannenkilch*, *Wolpach* & *Oetlikon*, quæ ad 300. modios frumenti & 70. somas vini ascendebant, prout eas progenitores ipsius perceperant, confirmavit. Eodem anno Elifabethæ Montfortiæ, conjugis suæ, feuda, quæ ab Imperio pendebant, vicario nomine accepit. De Auftriacis feudis vero, quæ ipse possidebat, à Friderico Duce investitus est; cujus sub auspiciis ipse in bello contra Turicenses ductor exercitus fuit.

Anno 1439. Wilhelmus Marchio Auftriacæ Alfatæ Præfectus, inter eos, quibus Albertus II. Imp. tutelam Concilii Basil. commendabat, nominatur. (z)

Anno 1440. cum Auftriacis copiis Turici hærens, ut impensis par esset, jus patronatus & decimas Schopfhemii in valle Wiefana monasterio S. Albani Basiliensi, potestate tamen reluendi sibi servata, vendidit.

Idem

(y) SENCKENBERG *Selector.* Tom. VI. pag. 479. & 485.

(z) *Alfat. Illustr.* Tom. II. pag. 597.

Idem Wilhelmus eo tempore cum Joh. Ludovico de Tullier super Dynastiam *Froberg*, Ducum Austriæ nomine, transegit. (a)

Idem A. 1441. die Ven. ante Palm. Advocatiam monasterii S. Petri in Nigra Silva ex Abbatis & Conventus manibus redemit atque Dynastiæ Badenvillanæ iterum conjunxit. (b)

§. XXI.

Anno 1441. die Merc. post festum Corp. Christi, debitorum, quæ ipse & pater ejus contraxerat, gravitate compulsus, omnium in Brisgovia & Sundgovia bonorum ac terrarum suarum administrationem filiis suis, Rudolfo & Hugoni, qui nondum ephebos egressi erant, eorumve tutori, Johanni, Comiti Friburgensi, reliquit, ut æs alienum ingens eo facilius dissolveretur. (c) Ab eo tempore in aula Cæsarea ut plurimum commoratus est Guilielmus noster, maximi momenti negotiis adhibitus.

Abdicatio regiminis.

Anno 1442. Wilhelmus noster Cæsaris atque Imperii nomine sententiam tulit pro Civitate Weissenburg in Alsatia,

(a) In Charta, quæ in tabulario Frobergensi extat, vocatur Wilhelmus *Marquis, Seigneur de Rœteln & Sufenberg, Baillif & Gouverneur de Ferrates & d'Aulxay*. Dominium *Froberg* in Chartis Latinis de *Montegaudio*, in Francicis de *Montjoye* vocatur.

(b) Archiv. Bada - Durl.

(c) Fridericus III. Imp. nonnisi An. 1457. Conventionem hanc suo consensu comprobavit Gracii.

E e e

contra Abbatem ejus loci, qui se *Dominum urbis* dicebat, & jusjurandum eo nomine a civibus exigebat. Judicatum est, cives Weissenburgenses nequaquam posse Imperatoris Imperiique jura alienare, nec homagium, Imperio præstari solitum, Abbati præstare. Literæ, Imperiali sigillo munitæ, hac super re scriptæ sunt Argentorati, die Saturni post Bartholomæi.

§. XXII.

Acta
reliqua.

Eodem anno Fridericus III. Imp. Literis Enfishemii datis oppido Sulzberg duas nundinas annuas concessit, Wilhelmo rogante. Missus est circa hoc tempus ab Imperatore in Helvetiam Wilhelmus, ut Turicenses, Austriacorum tum socios, contra reliquos Helvetios, ipsorum hostes, juvaret. Vicariam enim Domus Austr. potestatem in Alfatia, Sundgovia, Brisgovia, Nigra Silva, Hegovia, Turgovia, Suevia, Algovia, ad Lacum Bodamicum adhuc exercebat Wilhelmus; (d) nunc quoque belli Turicensis dux, in quo duo conjugis ejus, Elisabethæ Montfortiæ, Castra, Spiegelberg & Griessenberg, a Turgoviensibus combusta sunt an. 1444. mense Apr. (e) Durante hoc bello gravem pecuniæ summam mutuo accepit Turici, ob quam lis deinceps exorta. (f)

(d) Tschudt Chron. Helvet. Tom. II. pag. 402.

(e) Ibidem pag. 11.

(f) Ibidem pag. 562.

Sigismundus, Austriae Dux, Turicenfibus ut satisfaceret, Comitatum Kiburgensem eis reddidit. (g)

Civitas Basil. Wilhelmum, proelii ad D. Jacobum prope Birsam, inter Ludovicum, Franciae Delphinum, & Helvetios, An. 1444. commissi, participem, cum multis aliis ex urbe sua proscripsit. (h)

Anno 1450. decimas vini in Crenzach Adelbergio de Berenfels pro 1100. aureis oppigneravit.

Anno 1459. d. 19. Jun. Vindobonae Judicio Camerae Imperialis, testibus literis Friderici Imp. praesedit.

Guilielmus, ut ex tabularii Badensis Chartis apparet, Mors ejus usque ad A. 1473. minimum fuit superstes; (i) per XXXII. annos Marchia sua voluntario exilio quasi extorris; Princeps animo & manu fortis.

Præter duos, de quibus infra, ex Elifabeta Montfortia Uxor & liberi. filios, suscepit quoque Urfulam filiam, quam Jacobus Truchsessius, Eques auratus & Advocatus provincialis Sueviae, duxit uxorem.

E e e 2

(g) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. I. Lib. I. Cap. IX. §. IV.

(h) TSCHUDI l. c. pag. 441.

(i) In Charta An. 1473. die Ven. post Cantate scripsit ad Cæsarem, se cum filio suo (Rudolpho) rediisse in gratiam. Tabular. Bada - Durlac.

RUDOLFUS IV.

AB ANNO 1444 USQUE AD ANNUM 1487.

§. XXIII.

Auspicia
fausta.

Natu major Wilhelmi filius, Rudolphus quartus, legitimam cum attigisset ætatem, Dynastiarum administrationem a tutore suo, Comite Friburgensi, Johanne accepit, una cum fratre Hugone; qui paulo post cælebs e vita migravit. Idem Johannes An. 1444 eidem Rudolpho & Hugoni fratribus, cognatis suis, Dynastiam Badevillanam, cum omnibus juribus, libera & gratuita donatione, in proprietatem tradidit; unde gentilitiis Saufenbergæ Rœtelæque titulis atque insignibus axioma quoque & scutum Badevillæ accessit.

Anno 1444. die Jov. post S. Nic. Rudolphus de Ramstein, Dom. in Gilgenberg, cum a Johanne de Flachslan den Castrum Landscron & judiciariam vici *Leymen*, in Sundgovia siti, potestatem, Dynastiæ Rœtelanæ feuda, comparasset, Wilhelmo & Hugoni fratribus, Hachbergæ Marchionibus, jus aperturæ; Flachslandiis jus reluitionis ad quadriennium adscripsit.

Anno 1445. die Sat. ante Lætare Rudolfus Marchio pro matre sua, Elifabetha de Montfort, Domina Bragantii, Castri Griessenberg, in Turgovia siti, investituram ab Alberto Auftr. Friburgi Brisgoviaë recepit.

Anno 1451. pater Wilhelmus eidem Rudolpho Marchioni Nigram Silvam & Hauensteinii Dynastias, cum Schoenaviensi & Totnaviensi vallibus, quas ab Auftriacis oppigneratas retinuerat, tradidit.

Anno 1452. Fridericum Cæsarem in expeditione Romana secutus, confirmationem omnium privilegiorum & imprimis nundinarum Lœracensium Romæ obtinuit.

§. X X I V.

Anno 1457. Novum Castrum ad Rudolphum IV. pervenit jure cognationis, quod nepos esset Annæ Friburgicæ, quæ maternum genus ad Rolinum, Novo - Castrensis feudi primum possessorem, retulerat. Rolini enim neptis fuit mater Annæ Verena. Annæ autem nepos fuerat Marchio Rudolphus. Nepos aviæ eodem jure, quo neptis avo Rolino, successit. Ita sane Novo-Castrenses cum Bernensibus, concivibus suis, statuerunt; atque adeo Conradum Friburgensem & Rudolphum Saufenbergensem successores agnoverunt legitimos, illosque consilio suo suffulserunt & opibus.

Comita-
tus Neo-
burg, he-
reditas.

Rudolphum Johannes Friburg. Conradi filius, A. 1457. apud Helvetios sine prole decedens, Comitatus sui scripsit heredem; nepos quod fuerat Annæ, amitam quam colebat Johannes. Ita Novi Castri Comitatus An. 1397. per filium fororis ad Friburgenses, ab his ad

Saufenbergenses Anno 1457. per amitæ nepotem transivit, ut
Stemma hic additum nos docet.

§. XXV.

Heredi-
tas con-
troverfa.

Testamentum in Archiepiscopatus Vefontini Prætorio
deposuit Johannes; eoque mortuo Officialis Vefont. illud aperiens,
declaravit, Rudolphum de Saufenberg in Comitatus Novi Castrî
possessionem immitti debere. Homagium Ludovico Araufionensi
An. 1458. obtulit Rudolphus. At ille feudalem Comitatum sibi,
Domino directo, devolutum esse contendit; quin & Burgundiæ
Sabaudiaque Duces proposuit arbitros. Res a Judicio Vefontino
Romam, & hinc a Pio II. Anno. 1462. ad Imperatorem trantlata.
Anno 1463. Fridericus III. scripsit Rudolpho, se cogniturum de
causa, atque Araufionensi mandaturum, ne quid in negotio hoc
innovet. (l) Imperator num sententiam tulerit, non equidem
reperio. Bernenses pro Rudolpho steterunt, qui apud eos jus
Civitatis Anno 1458. obtinuit, & a Salodurensibus quoque
receptus est Civis. (m) Marchio in possessione Novi Castrî
permanfit; plurium Helvetiæ Cantonum constans amicus. Unde

(l) *Reflexion sur la Reponse de Mad. de Lesdiguieres* pag. 38. sq. ubi relatio ex
ipsis actis desumpta.

(m) *Instrumentum in LEIBNITII Cod. Jur. Gent. Mantifæ Part. II. pag. 115.*
Conf. LEU *Lexic. Helvet.* Tom. XIV. pag. 42. sqq.

T A B U L A V I I I .

et pag. 406

T R A N S I T U S

N O V I C A S T R I A D C O M I T E S F R I B U R G E N S E S E T P E R
H O S A D M A R C H I O N E S H A C H B E R G A - S A U S E N B E R G E N S E S .

N O V I C A S T R I C O M I T E S

C O M I T E S F R I B U R G E N S E S

M A R C H I O N E S H A C H B E R G A -
S A U S E N B E R G E N S E S

R O L I N U S

L U D O V I C U S † 1373

C O N R A D U S II. Comes † 1350.

ISABELLA † 1397. filium sororis here-
dem Comitatus Novi Castris instituit.

V E R E N A † ante
sororem.

E G E N O IV. Comes
† 1385.

R U D O L F U S II. Marchio † 1352.

C O N R A D U S III. Comes Friburg. in Comitatu Novi
Castris ISABELLAE succedit † 1422.

A N N A .

R U D O L F U S III. Marchio Landgraviatum Brisgovia
C O N R A D O III. Comiti Friburg. in feudum confert.
† 1428.

J O H A N N E S Comes Friburg & Novi Castris Dynastiam Budevill
An. 1444 R U D O L F O IV. Marchioni Hachb. tradit. † 1457. improlis.
Ux. M A R I A J O H A N N I S I. Principis Araus filia, L U D O V I C I
Boni foror.

W I L H E L M U S Marchio, filiis suis regimen An. 1441. tradit.
† post 1473

R U D O L F U S IV. Marchio Dynastiam Budevill. accipit A. 1444 & in Comitatu Novi Castris succedit
1457. † 1487. Ux. M A R G A R E T H A de Vienna, M A R I A Cabillono-Araus. J O H A N N I S Comiti Friburg.
& Novi Castris nuptae, ex sorore neptis. H U G O †
1444

P H I L I P P U S Marchio † 1503.

J O H A N N A ux. L U D O V I C I de Longueville 1504.

T A B U L A

T R A N S I T U

NOVI CASTRI AD GOMITTE

HOSADNARCH

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

NOVI CASTRI AD GOMITTE

etiam ortis Carolum Audacem inter & Helvetios bellis, Rudolphus Novum Castrum, ut & Rœtelanam ac Sausenbergæ Dynastias Bernensium atque Salodurensum tutelæ, custodiæque A. 1474. commisit; quin & admisit, ut incolæ jusjurandum fidei Cantonibus præstarent. (n) Inter præfidiarios hos quingenti erant Rœtelani, sub Bernensibus militantes Præfectis. Quin & maximam temporis partem, quo Burgundicum istud efferbuerat bellum, Marchio noster Bernæ transegit. Id vero prorsus singulare, permisisse Helvetios, ut Rudolphi filius, Philippus, in Caroli Burgundi castris militaret, (o) qui ob id ipsum Literas salvi conductus (p) pro Marchicis terris Rudolpho concessit; qui, durante suo apud Novo-Castrenses regimine, privilegiis novis gratum se civibus reddidit

§. XXVI.

Eodem fere tempore, quo possessionem Novi Castris Rudolphus adierat, (q) litem cum Johanne Basil. Episcopo, ob vicus Weil, Tüllicken, Riechen & Schliengen, diu agitatam, amica compositione terminavit.

Acta ab
A. 1458.

(n) Caroli Burgundi, præfidiarios quoque milites offerentis, oblata recusavit Rudolphus. LEU *Lex. Helvet.* loc. alleg.

(o) Ex Actis Helveticis hæc omnia dilucidavit LEU Tom. XIV. pag. 42. sqq.

(p) *Lettres de Sauvegarde.*

(q) A. 1458.

Anno 1464. a Monasterio S. Georgii in Silva Nigra curtem in Kleinkembs, ut & aliam, sitam in Blanfingen, coëmit.

Anno 1469. Sigismundus Auftriacus, Helvetiorum hostis, hostem illis longe potentiorum oppositurus, quidquid in Alfatia, Brisgovia & Nigra Silva possederat, pro 80000. florenis aureis jure antichreseos Carolo, Burgundionum Duci, vendidit. Carolus mox Rudolphum nostrum March. constituit, ut Provincias has, earumque oppida & vicos, nomine suo in obsequium reciperet. (r) Petrus autem Hagenbachius, Eques Alfatus, Præfectus his Provincialibus datus, ob innumera scelera, A. 1474. ab Helvetiis judicibus, quibus ille subjectus non fuerat, damnatus ad mortem, percussus est ense. (s)

In Literis Anshelmi de Masonis Monasterio & Rudolphi de Brunighoven A. 1471. *Ducatus Lucelburgici & Comitatus Chini Gubernator* Rudolphus noster appellatur. (t)

A Berenfelsiis Nobilibus A. 1476. censum in Herticken & Ættickhen, iis oppigneratum, redemit.

Anno

(r) URSTISI Chron. Basil. Lib. VI. pag. 433.

(s) *Alfata Illustr.* Tom. II. pag. 598.

(t) *Mon redoubté Seigneur M. le Marquis de Hochberg, Gouverneur des Duchés de Luxembourg & Conté de Chini.* Cel. ISELIUS in notis ad Tschudi Chron. Helvet. Tom. II. pag. 710. sq.

Anno 1483. habito in Castro Rœtelenſi iudicio, Johannis Fœrſteri, parochi Haltingenſis & Capellani Rœtelani, ſpurio fanguine nati, hereditas Rudolpho Marchioni, Germaniæ & ditionis ſuæ moribus, addiſta eſt.

Anno 1484. Caſparus de Blumeneck, Miles, Rudolpho Marchioni literas antigraphas, de jure reſuſionis vicorum *Thiingen* & *Mengen*, quos ab Antonii de Pforr heredibus emerat, exhibuit.

§. XXVII.

Anno 1487. deceſſit Rudolphus quartus, LX. circiter Rudolphi mors. annos natus, quorum maximam partem felici terrarum ſuarum regimine, magna cum juſtitiae & parſimoniae laude, tranſegit; loca, quae oppignerata fuerant, ſollicite redimens.

Uxor ejus fuerat Margaretha de Vienna, Mariae de Uxor & filius. Cabilone, quae Johanni, Comiti Friburgenſi poſtremo, nupſerat, ex ſore neptis. Margaretha haec unica fuerat filia Guilielmi de Vienna, Domini de S. Georgio & S. Cruce, in Burgundiae Ducatu; (u) ex qua filium ſuſcepit Philippum, ad quem ex

(u) Guilielmus hic ex Primoribus Aulæ ſub Philippo Audace & Johanne Intrepido, Burgundiae Ducibus, fuit & quandoque exercitus dux. Frequens in Chartis Burgundicis ejus mentio apud *PLANCHER Hiſt. de Bourgogne* Tom. III. Prob. pag. 317. ſpecialim in Charta A. 1424. Add. *Genealogies Hiſtor. des Souverains* Tom. IV. pag. 316. Comparet praecipue ab A. 1379. uſque ad A. 1420.

paternis & maternis Burgundiae bonis aliquid redundare debuerat. Caussa hæc est, ob quam Philippus in Caroli Audacis exercitu militavit; pater tranquillus dum apud Bernates federet.

*STEMMA PATERNUM MARGARETHÆ
RUDOLPHI IV. UXORIS.*

WILHELMUS de Vienna, Dominus S. Georgii & S. Crucis, testamentum condidit A. 1434.

JOHANNES MARGARETHA uxor RUDOLPHI
† improlis. March. Hachberga-Saufenbergici.

*STEMMA MATERNUM
MARGARETHÆ.*

JOHANNES III. de Cabilone, primus ex gente sua Arauf.
Princeps † 1418.

LUDOVICUS ALIX de Cabilone, ux. MARIA uxor Jo-
Bonus † 1463. Guilielmi de Vienna, hannis, Comitis
Domini de S. Georgio. Friburg. & Novi
Castri, qui † 1458.

MARGARETHA de Vienna, uxor Rudolphi IV. Mar-
chionis Hachberga-Saufenbergici, qui † 1487.

PHILIPPUS Marchio † 1503.

Rudolphus Marchio, quum Margarethæ frater Johannes <sup>Here-
ditas</sup> de Vienna, moreretur improles, ex foceri hereditate partem aliquam ad uxorem suam devolutam esse arbitratus est. Lis itaque de Wilhelmiana hereditate exorta. Virtute testamenti Wilhelmi senioris, proximus ex substitutis heredibus superstes, Wilhelmus de Vienna, Dominus de Mombis, eam omnem postulabat. Res coram supremo Burgundiæ tribunali acta, donec An. 1467. tranfigeretur. Carolus Audax, Burgundiæ Dux, d. 25. Martii transactionem firmavit Bruxellis; vi cujus hereditas universa inter litigantes communis esse debuerat; nisi quod Rudolpho Marchioni uxoris nomine Dominium S. Georgii, *Seurre* (x) & *Louhan*, (y) ut & Dynastia *Foux* attributæ fuerunt.

Rudolphus IV. tranquilli fuit animi Princeps, non ut pater <sup>Chara-
cter.</sup> bellator, nec ceteris ei dotibus par; nisi quod eum superavit parsimonia, superavit felicitate, opibus atque divitiis. Tanta fuit ejus fortuna, ut duas Dynastias, non mediocres, Badevillanam & Novo-Castrensem Helveticam, intra XIII. annos, sine armis, sine bello, quin & absque labore, testamentis acquireret.

F f f 2

(x) *Seurre*, oppidum, hodie *Bellegarde*, quod nomen ei a Ludovico XIII. impositum, cum An. 1620. titulo Ducatus condecoraretur.

(y) *Louhan*, oppidum quoque.

P H I L I P P U S.

AB ANNO 1487. USQUE AD ANNUM 1503.

§. XXVIII.

Acta vivo
patre.

Carolus Audax quum An. 1477. in prælio ad Nancejum periisset, Philippus quoque interfuit prælio. (z) Extincta cum Carolo Burgundica Domo, ad Galliæ partes se applicuit Philippus; non semel militans in acie Gallorum, qui Burgundiam suo regno junxerunt. Maximam dein temporis partem in Helvetica Novi Castri Dynastia transegit; ubi natus & educatus est Burgundicis moribus a matre Burgundica.

Patre adhuc vivo Philippus jam vocatus est *Dynasta Badevillæ*. Hanc enim Dynastiam ei concesserat pater, quum An. 1476. Mariam Sabaudicam duxisset uxorem.

§. XXI X.

Mutuæ
success.
pactum.

Memorabilis in Historia Badensi est Annus 1490. quo Philippus noster, communium cum Badensibus originum memor, cum Christophoro, Badæ Marchione, mutuæ successionis pactum his legibus inivit, ut Christophoro sine masculis decedente heredibus, Hachberga-Saufenbergicus Marchio, ejusve masculi

(z) SCHILTER ad *Königshov.* pag. 385. ubi: *der jung Margraff von Roxel* dicitur.

heredes, Marchiam Hachbergicam, quam Badenses jam A. 1415. emerant, cum Castris Hachberg & Hœhingen, cum oppido Sulzberg, aliisque inde pendentibus locis obtinerent. Decedente autem sine masculis heredibus Philippo, Christophorus ejusque masculi heredes, Rœtelense, Saufenbergicum & Badevillanum Dominia, cum oppido Schopfen & aliis, nullo bonorum discrimine, sive propria sive feudalia sint, acciperent.

In hæc pacta Marchiones, eorumque Consiliarii & Officiales reliqui, ut & Dynastiæ incolæ jurarunt; Episcopi Basiliensis ratione feudorum, ab eo pendentium, accedente consensu. Cumque Hachbergensis Marchionatus feudum Imperii esset, Rœtelense Castrum autem & oppidum Schopfen Domus Austriacæ feuda reputarentur, (a) Marchiones Fridericum III. Imper. eoque mortuo Maximilianum I., ut Cæsares & Austriæ Duces, pactum istud ut confirmarent, rogarunt. Quamvis autem Maximilianus jam An. 1495. Philippo nostro jurisdictionem criminalem per omnes terras ei subjectas, Literis Antwerpiaë d. 14. Octobris datis, in feudum concesserit; pacti tamen mutuæ successione confirmatio demum A. 1499. secuta est, quum nempe die 13. Aug. Imperator in Brisgovia versaretur Friburgi. Confirmationi huic Cæsar inferuit, Schopphemium & Rœtelam esse Austriæ feuda; sed

F f f 3

(a) Feudalis hujus nexus, qui A. 1741. solenni conventionione cum Augustiss. MARIA THERESIA sublatuſ est, ignoratur origo.

contra hoc assertum Christophorus constanter protestatus est, nec de illis unquam investituram accepit.

Pañi hujus Philippum deinceps pœnituisse, ex Maximiliani I. Imp. literis, die ult. Jun. An. 1503. Lindaviæ ad Rudolfum de Blumeneck, Advocatum Rœtelanum, datis, apparet, quibus eum hortatur, ut jus succedendi Christophori Badensis strenue defendat, atque Philippum Marchionem ejusque Ministros avertat, ne quid novi moliantur.

§. XXX.

Acta
reliqua.

Ad Neocomum seu Novum Castrum quod attinet, Comitatenfibus illis libertates suas confirmavit, quin & Civitatis jus cum Berna & Friburgo, paulo post cum Lucerna, renovavit Philippus; (b) qui subodoraverat consilia Cæsaris. Maximilianus I. enim, nescio quam ob causam, infensus Philippo, An. 1498. Neo-Comensem Comitatum ad Imperium rediisse declarans, pro modica eum pecuniæ summa Bernensibus obtulit, qui emptionem recufarunt. (c)

In Suevico, quod infecutum est, bello pro Helvetiis contra Cæsarem stetit Philippus; post extinctos Burgundiæ Duces Galliæ

(b) An. 1497. & 1499.

(c) LEU *Lexic. Helvet.* Tom. XIV. pag. 43.

quoque fati addictus; sed præsertim Helvetiis, quorum auxilio ille contra Cæsarem, contra Arausionenses, contra Sabaudia Ducem, egebat.

Anno 1503. Philippus pro Johanna, unica sua filia herede, quam ex Maria Sabaudica genuerat, Bernæ & Lucernæ jus Civitatis obtinuit.

§. XXXI.

Eodem anno vitam cum morte commutavit Philippus, Philippi
mors. Neo-Comimortuus atque sepultus, Saufenbergici rami postremus; mutabilis ingenii Princeps; patri avoque impar felicitate, virtute.

Johanna patris sui cor, plumbea cista inclusum, equo, Sepul-
tura. quem pannus ater operuit, imponi atque ex Novo Castro Rœtelam, comitantibus quatuor Nobilibus & aliquot Clericis, duci iussit; ut ibi apud majores suos componeretur. Rudolphus de Blumeneck, a Christophoro præfectus Rœtelæ, cum Sacerdotibus & Subpræfectis funus ad cœmeterium usque comitatus est. Cœnam vero, quam Novo-Castrensibus, Christophori nomine, Præfectus obtulerat, illi superbe aspernati sunt. (d)

(d) FOERSTERUS adscribit Mariæ matri, quod Johannæ filiae tribuendum. Hæc enim cor patris sui Rœtelam transmisit. Maria jam An. 1500. decesserat.

Tituli
ejus.

Titulos Philippi plenos GUICHENONIUS (e) exponit. Vocavit se Dynastam S. Georgii & S. Crucis, quæ Dominia, in Burgundiæ Ducatu Lugdunum inter & Cabilonem sita, Margaretha, Rudolphi IV. uxor, de qua supra, ad filium Philippum neptemque Johannam transmisit. Instrumento mutuae successionis, quod An. 1490. cum Christophoro Badensi Philippus inivit, additum est sigillum, in quo legitur: „ S. Philippi Marchionis de Hachberg, „ Comitis Novi Castri, Domini de Rotthelin, Sufenbourg, de „ S. Georgio & S. Cruce.

§. XXXII.

Uxor
ejus.

Uxor Philippi fuit Maria, Amadei IX. Ducis Sabaudiaë filia, Caroli I. Ducis soror, quæ An. 1476. ei desponsata Laufannæ. URSTISIUS (f) memorat, Rudolphum, Philippi patrem, in matrimonii hujus favorem ordinasse, ne Dynastiæ Rœteln, Saufenberg & Badenweiler ad alios liberos, quam ex matrimonio hoc procreatos, unquam possent transferri.

Maria

(e) *Philippe Marquis d'Hoeburg, de la Maison des Marquis de Bade, Comte Souverain de Neuchatel en-Suisse, Seigneur de Rotelin, de Sufenberg, de S. George, de S. Croix & de Badenwilliers, Marechal de Bourgogne.*

(f) *Chron. Basil. pag. 64.*

Maria d. 27. Nov. Anno 1500. decessit Divione, in Dominicanorum Ecclesia ibidem sepulta. (g)

Dotem ei promissam quum nec Carolus frater, An. 1489. mortuus, nec Philibertus, Sabaudiae Dux, ex Ludovici Ducis Linea juniore natus, solvisset, Maria movit querelam, quae eruptura videbatur in bellum. Res denique Berna, Lucerna, Friburgo & Saloduro intervenientibus, composita est. (h)

§. XXXIII.

Ex matrimonio Philippi unica prodiit filia, Johanna, Johanna filia. quam Philippus destinaverat Philippo, Christophori Marchionis Badensis filio, atque hinc An. 1490. mutuae successionis pactum cum eo iniverat. Is in harum nuptiarum spem in Aula Philippi educatus est; gener & successor futurus. At Ludovicus XII. Galliae Rex, cum An. 1498. solium conscendisset, Philippum induxit, ut ei promitteret, nemini se desponsaturum Johannam, sine ejus praesentibus. In Francica tum Aula vivebat Ludovicus de

(g) Monumentum ejus GUICHENONIUS exhibet *Histoire de Savoye* Tom. I. pag. 560. sq. Inscriptio haec est: „ Cy gist Marie fille du Duc Edme „ de Savoye & de Madame Yoland de France, Femme de haut & puissant „ Seigneur Messire Philippes de Hocberg, Marquis de Rothelin, Comte „ de Neufchatel, la quelle trespasla le XXVII. de Novembr. MD.

(h) GUICHENON loc. alleg. pag. 560.

Longovilla, nepos Johannis, filii naturalis Ludovici, Ducis Aurelianensis, qui Caroli V. Galliae Regis filius erat, junior natus. Ludovico huic Longovillano, consanguineo suo, Rex favens persuasit Philippo, ut matrimonium Johanae cum Longovillano praeferret.

§. XXXIV.

Matrimo-
nium ejus

Enimvero in Burgundia Transjurana natus & educatus Philippus, linguae & moribus affuetus Burgundicis, Sabaudicam quoque habens uxorem, Francico Principi maluit, quam Germanico, desponsare filiam, a Germanicis quoque moribus alienam; accedente desiderio placendi Regi Galliarum. Nuptias tamen non nisi mortuo patre celebravit Johanna; (i) quae ex paterna hereditate solum Neo-Comensem Comitatum cum Dynastiis S. Georgii & S. Crucis accepit. Brisgovicæ terræ ad Christophorum, Badæ Marchionem, vi pacti familiae An. 1490. initi, transferunt. Lites ejus cum Johanna in Badenibus rebus exponimus.

Maritus ejus, Longovillæ Dux, Magnus Franciæ Camerarius, Gubernator Provinciæ, inter præcipuos Galliæ Proceres reputatus, in prælio contra Anglos An. 1513. in Picardia, An. 1515. ad Marignanum contra Helvetios captus, Anno 1516.

(i) Anno 1504.

decessit. (l) Titulo Marchionis *Rotelæ* usus est, Dynastia hac licet careret. Johanna vero, per totos XXVII. annos marito superstes, nonnisi An. 1543. in Burgundia decessit. (m)

§. XXXV.

Ex matrimonio hoc notandus nobis est Franciscus, Heredes. Marchio de Rothelin, Novi Castri Comes, Gentis Longovillanæ continuator, natus An. 1513. in bellis Francisci I. contra Carolum V. athleta strenuus, qui quinquennio post matrem decessit.

Perstitit autem Novi Castri Comitatus in Longovillana Familia usque ad ejus interitum. Enimvero Franciscus, Novi Castri Comes, filium legitimum reliquit & spurium. Legitimus fuit Leonorus; cujus pronepos Johannes Ludovicus, Gentis suæ postremus, Novi Castri possessor, Anno 1694. cælebs decessit. Illegitimus autem Francisci filius, Franciscus, Marchionis Rothelini nomen & genus ad nostrum usque ævum propagavit. (n)

§. XXXVI.

Novi Castri Comitatus ergo, postquam Rudolphus & Philippus, Saufenbergæ Marchiones, per XLVI. annos eum

Successio
Neoburg.
contro-
versa.

G g g 2

(l) ANSELME *Histoire Genealogique de France* Tom. I. pag. 217.

(m) D. 21. Sept. in vico Burgundico *Epoiffes*.

(n) ANSELME loc. alleg. pag. 224.

rexissent, ad Longovillanos transfivit. Scriptores, qui Brandenburgica in Novum Castrum jura A. 1707. defenderant, LUDEWIGIUS (o) atque GUNDLINGIUS, (p) non modo Friburgi Comites, sed & Saufenbergicos nostros usurpationis accusant; injuriam Domui Cabilono-Araufionensi ab utrisque illatam fuisse, aperte professi. Pro Saufenbergicis tamen eadem militaverunt arma, quibus antea Comites pugnaverant Friburgi; (q) quod ultimo possessori, cognato suo, proxime juncti, Burgundico more proximi fuerint heredes feudales; per feminas licet, quas Burgundica feuda admittunt, suum genus ducentes; feudumque adeo femininum ad Cabilono-Araufios, tanquam ad Dominos directos, non modo agnatis, sed & cognatis extinctis, demum possent redire.

Neque profecto negandum est, extincta Rolini profapia, quum collaterales cognati Comitatum Neo-Comensem adiissent, contradixisse Araufios, ad se tanquam Dominos directos pleno eum jure recidisse clamantes. Protestationem repetierunt Araufii, quum Comites Friburgi, quum Saufenbergæ Marchiones, quum Longovillani eundem Comitatum occupassent. Philibertus, Princeps Araufionensis, tum temporis minor cum fuisset ætate,

(o) JOH. PETR. de LUDEWIG in Libro, cui Tit. *Preussisches Neuburg* p. 106. sqq.

(p) *Historische Nachricht von Neuschatel* pag. 15.

(q) Vide supra in Conrado, Comite Friburgi, pag. 258. sq.

mater ejus Bernensium contra Longovillanum imploravit auxilium. (r)

Verum enimvero irriti fuerunt omnes Arausiorum ad seculum usque nostrum conatus. Postquam enim omnis Longovillana, & masculina & feminnia, legitima soboles cum Maria, Henrici Ducis Nemorosii vidua, Anno 1707. periisset, Brandenburgi Elector, Borussiae Rex primus, per Ludovicam matrem, Henrici Friderici, Principis Arausionis, filiam jurium Arausionensium heres, Novo Castrensem Comitatum obtinuit & Brandenburgicae suae Genti vindicavit.

§ XXXVII.

Saufenbergæ Marchiones, Anno 1503. extincti, quum Rætelsenem Dynastiam An. 1315. obtinuissent, appellari voluerunt *Marchiones de Hachberg, Dynastæ in Ræteln & Saufenberg.* (s) Rudolphus IV. Saufenberg. Dynastiam Badevillanam An. 1444. atque deinceps Comitatum Novi Castri A. 1457. cum suis terris junxisset, *Marchio Hachbergæ, Comes Neoburgi, Dominus in Ræteln, Saufenberg & Badenweiler,* vocari solebat. Titulum

Tituli
Familiae
Saufen-
berg.

G g g 3

(r) LEU *Lexic. Helvet.* Tom. XIV. pag. 43.

(s) TSCHUDIUS in *Chron. Helvet.* Tom. II. Add. Charta apud Perillustr.
SENCKENBERG *de Jure succed. proximæ feminae Illustr.* Num. XVI.
pag. 35.

hunc Dynastiis quibusdam ex materna hereditate Burgundicis, uti vidimus, auxit. Axioma *Marchionis de Saufenberg* rarius occurrit. Legitur in Rudolphi & Ottonis Marchionum Charta An. 1336. in qua Marggravii Saufenbergæ & Domini in Rœteln dicuntur. (t) Ab Ernefti Marchionis temporibus invaluit ufus tituli Landgravii in Saufenberg.

Infignia. Ceterum Marchiones Hachbergicæ pariter ac Saufenbergicæ lineæ, & priores quidem conftanter, uno eodemque cum Badenfibus ufi funt Infigni. At Saufenbergica ante interitum fuum feuto fuo areolam Novo-Caftrensem cum palo cantheriato adjecit.

Ita Hachbergicæ Periodo imponimus finem, eique appendicis loco fubjungimus Brisgovici Landgraviatus Historiam, qui fub hac præfertim Marchionum Periodo viguit. Landgraviatum excipient Rœtelæ & Ufenbergæ Dynaftæ, quorum terræ Hachbergicis, ut vidimus, maximam partem accefferunt.

(t) *Wir Rudolf und Otte gebrudere, Margrafen von Saufenberg und Herren ze Rœtellein.*

LAND-